

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

T.C. KUZEY ANADOLU
KALKINMA AJANSI
NORTH ANATOLIAN DEVELOPMENT AGENCY

Bölgemizin Pusulası, Özgün Fikirlerin Referans Noktası

TAŞKÖPRÜ İLÇE ANALİZİ 2023

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

T.C. KUZEY ANADOLU
KALKINMA AJANSI
NORTH ANATOLIAN DEVELOPMENT AGENCY

Bölgemizin Pusulası, Özgün Fikirlerin Referans Noktası

TAŞKÖPRÜ İLÇE ANALİZİ 2023

2023

www.kuzka.gov.tr

Bu belge, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından yayımlanmıştır.

Belge No : 2023-RP-52-175

Revizyon No : -

Revizyon Tarihi : -

E-ISBN : 978-625-8409-37-6

ISBN :

Editör(ler) : Emine Merve TOPÇUOĞLU / Sosyal Kalkınma Birim Başkanı

Yayın Kurulu : Emine Merve TOPÇUOĞLU / Sosyal Kalkınma Birim Başkanı
Sinan KACIR / Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler
Gözde DİKMEN / Yazı İşleri

Tasarım : Sinan KACIR
Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler

Hazırlayan(lar) : Emine Merve TOPÇUOĞLU / Sosyal Kalkınma Birimi Başkanı

Yayın Tarihi : 2023

Basım Yeri :

Matbaa Sertifika No:

Bu eserin her türlü yayın hakkı Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansına aittir. Yayının kısmen ya da tamamen yayınlanması ve çoğaltılmasının fikri mülkiyet hukukuna tabidir. Kaynak gösterilmek ve atıfta bulunmak kaydı ile Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı yayınları üçüncü kişilerce kullanılabilir.

T.C. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı
Kuzeykent Mah. Kayın Sk. No:9 37150 KASTAMONU
Tel.: 0 (366) 212 58 52 Faks: 0 (366) 212 58 55
E-posta: bilgi@kuzka.gov.tr
www.kuzka.gov.tr

TEŞEKKÜR

İlçenin mevcut durumunun ortaya konulması ve analiz edilmesi amacıyla veri temini sağlayan başta Türkiye İstatistik Kurumu Kastamonu Bölge Müdürlüğü olmak üzere Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğüne, Orman Genel Müdürlüğüne, Ankara ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlüklerine, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ve Karayolları Genel Müdürlüğüne, İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlıklarına, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine, İl Millî Eğitim Müdürlüklerine, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine, İl Tarım ve Orman Müdürlüklerine, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüklerine, İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerine, Ticaret İl Müdürlüklerine, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüklerine, İl Sağlık Müdürlüklerine, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerine, Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüklerine, Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüklerine, Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlıklarına, Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlıklarına ve İl ve İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına; hem veri temini hem de nitelikli proje fikirlerinin ve ilçeye özgü kalkınma stratejilerinin ortaya çıkarılması amacıyla gerçekleştirilen toplantılar sırasında sağladıkları destek ile Taşköprü Kaymakamlığı ve Taşköprü Belediye Başkanlığına teşekkürlerimizi sunarız.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZKA) TR82 Bölgesi'nin doğal, kültürel ve tarihi turizm değerleri açısından barındırdığı fırsatları ekonomik değere dönüştürebilmek ve bölgedeki sosyo-ekonomik kalkınmaya katkı sağlamak için faaliyetler yürütmekte ve müdahalelerde bulunmaktadır. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'nın sorumluluk alanına giren TR82 Düzey 2 Bölgesi; Kastamonu, Çankırı ve Sinop illerinden müteşekkil olup, illerde sırasıyla (merkez ilçeler dâhil) 20, 12 ve 9 ilçe olmak üzere toplam 41 ilçe bulunmaktadır. Her bir ilçenin sosyal, ekonomik, kültürel ve mekânsal olarak incelendiği ilçe analizleri, mikro düzeyli raporlardır ve 2013 yılında bölgedeki bütün ilçeler için yayınlanmışlardır. 2023 yılına gelindiğinde ise Ajans tarafından yürütülmekte olan Kadınların ve Gençlerin İş gücü Potansiyelinin Sonuç Odaklı Programı kapsamında gerçekleştirilen ilçe analizleri de faaliyetlerden birisi olarak kurgulanmıştır. Taşköprü ilçe analizi de bu bağlamda hazırlanmıştır.

Elde edilen verilerin ilçenin genel yapısı, sosyo-kültürel yapı, ekonomik yapı, kentleşme ve ulaşım ile çevre ve enerji özelinde analiz edildiği ilk 5 bölüm ilçenin mevcut durumunu ortaya koymaktadır. Mevcut durum analizi son bölüm olan sonuç ve değerlendirme kısmının ileriki dönemlerde geliştirilecek nitelikli projelerin üretilmesine altlık oluşturacak şekilde hazırlanmasına olanak yaratmıştır. Analizde kullanılan veriler Merkezi ve Bölgede yer alan ilgili kurum ve kuruluşlardan 2020-2023 yıllarına ait olacak şekilde edinilmiş ve mevcut durumu en iyi şekilde ortaya koyacak biçimde bir araya getirilmiştir.

Taşköprü İlçesi, Batı Karadeniz Bölgesi'nde Kastamonu Merkez İlçenin kuzey doğusunda yer alır ve yüzölçümü olarak Merkez İlçeden sonra 2. büyük ilçedir. İlçede ekonomik yapı geleneksel olarak tarım, hayvancılık ve ormancılığa dayalı olmakla birlikte, özellikle Organize Sanayi Bölgesinin hayata geçmesi ve küçük sanayide yer alan işletmelerin doluluğu ile birlikte bu sektörlere bağlı üretim faaliyetlerinde de son yıllarda artış gözlemlenmektedir. İlçenin özellikle eğitim ve istihdam sebepleri ile yoğun göç vermesi yüzünden ilçede nüfusun yoğunlukla 55 yaş üstü olduğu görülmektedir. İlçede ekonomik faaliyetlerin çeşitliliğinin ve faaliyet alanının artması, göç verme durumunda değişikliğe sebep olabileceğinden demografik yapıya dair olumlu bir ilerleme potansiyeli yaratmaktadır. Buna ek olarak, ilçenin kültürel, doğal ve tarihi varlıklarının değerlendirilerek turizme kazandırılması da ilçede turizmi önemli bir ekonomik sektör haline getirebilecektir. Taşköprü Meslek Yüksekokulunda yer alan bölümlerin ve öğrenci sayısının artması da ilçeye genç nüfusu çekebilecek faktörlerden biri olarak görülebilir. İlçenin sosyo-ekonomik ilerleyişi önündeki en büyük engelin genç nüfus kaybını getiren göç olması sebebiyle planlanacak destek faaliyetlerinin öncelikli olarak bu konuyu hedef alması gerekmektedir.

Kastamonu ve çevre illere ulaşım imkânlarının kolay olduğu Taşköprü; eğitim, sağlık, kültür ve spor olanakları açısından eksiklikleri bulunmakla birlikte Bölge'deki diğer ilçelerle karşılaştırıldığında potansiyeli yüksek ve gelişmeye açık bir ilçedir.

Taşköprü İlçe Analizi hazırlanırken, ilçeye dair gelecek stratejilerinin belirlenmesi amacıyla ilçenin önde gelen kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri ile bir araya gelinerek 07 Aralık 2023 tarihinde ilçede bir odak grup toplantısı yapılmıştır. Toplantıda ilçenin kalkınma stratejileri, sorunlar, çözümler ve proje önerileri tartışılmıştır. Bu sayede, ilçenin sosyo-ekonomik gelişme yol haritasının yaratılmasına ve proje fikirlerinin katılımcı bir şekilde üretilmesine de olanak sağlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
1.1. Bölge ve Bölgesel Kalkınma	1
1.2. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması	1
1.3. İlçeye Genel Bakış	2
1.4. İlçenin Coğrafi Yapısı	3
1.5. İlçenin İdari Yapısı	3
1.6. İlin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Seviyesi	3
2. SOSYO-KÜLTÜREL YAPI	5
2.1. Nüfus	6
2.2. Göç	9
2.3. Eğitim	11
2.4. Sağlık	16
2.5. Spor	18
2.6. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın	18
2.7. Kültür	19
2.8. Sivil Toplum Kuruluşları	20
2.8.1. Dernekler	20
2.8.2. Vakıflar	21
2.9. İstihdam ve Sosyal Güvenlik	21
3. EKONOMİK YAPI	24
3.1. Sanayi	24
3.1.1. İlçede Öne Çıkan Sektörler	27
3.2. Tarım ve Hayvancılık	30
3.2.1. Tarımsal Yapı ve Alan	31
3.2.2. Bitkisel Üretim	31
3.2.3. Hayvansal Üretim	34
3.3. Orman ve Ormancılık	39
3.4. Madencilik	40
3.5. Turizm	41
4. KENTLEŞME VE ULAŞIM	43
4.1. Kentleşme	44

4.2. İlçede Ulaşım	45
4.2.1. Karayolları	47
5. ÇEVRE VE ENERJİ.....	48
5.1. Yenilenebilir Enerji Potansiyeli	48
6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	51
7. Kaynakça	54

TABLULAR

Tablo 1: İlde ve İlçede Yer Alan Köy ve Mahalle Sayısı ile Yüzölçümüne İlişkin Bilgiler, 2023.....	3
Tablo 2: İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, 2017-2022	4
Tablo 3: 1965-2022 Yılları Arası İlçe, İl ve Bölge Nüfusu, 2022	6
Tablo 4: Nüfus Bağımlılık Oranları, 2022	8
Tablo 5: Bölgenin Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı, 2022	9
Tablo 6: Seçilmiş Büyük Şehirlerde Kastamonulu ve TR82'li Nüfusu Varlığı, 2022....	11
Tablo 7: Son Beş Yıl İçinde Kapanan (2007 – 2011) Kurum Sayısı	15
Tablo 8: İlçede Taşınmalı Eğitim Yapan Okul Sayısı, 2018-2022	16
Tablo 9: İlçe Yükseköğretim Verileri	16
Tablo 10: Bölgede Sağlık Kuruluşları ve Uzman Personel Sayıları, 2022	17
Tablo 11: İlçede Kültürel Göstergeler, 2023	19
Tablo 12: Bölgede Dernek ve Üye Sayıları, 2022.....	20
Tablo 13: Faaliyet Alanına ve Türüne Göre Dernek Sayıları, 2023	20
Tablo 14: Bölgede Bulunan Vakıflar, 2022.....	21
Tablo 15: Bölgede Temel İşgücü Göstergeleri, 2022	21
Tablo 16: Kastamonu Sosyal Güvenlik İstatistikleri, 2022	22
Tablo 17: Bölgede İşyeri ve SGK Kapsamında Aktif Çalışan Sayısı, 2022.....	22
Tablo 18: Taşköprü İşbaşı Eğitim Programı Verileri	23
Tablo 19: İlçedeki Sanayi İşletmelerinde İstihdamın Sektörel Dağılımı.....	23
Tablo 20: Kastamonu'da Sanayi İşletmeleri Ve İstihdamın İlçelere Dağılımı, 2022...	24
Tablo 21: Kastamonu Organize Sanayi Bölgeleri, 2023.....	25
Tablo 22: Kastamonu'da Bulunan Küçük Sanayi Siteleri.....	25
Tablo 23: Kastamonu ve Bölgede Kapanan, Kurulan ve Tasfiye Edilen Şirket Sayısı, 2022.....	26
Tablo 24: İlçedeki Şirket Türleri, 2023	26
Tablo 25: Taşköprü'de Nace Sınıflandırmasına Göre Sayıca Fazla Olan İşletmelerin Faaliyet Alanları, 2023	27

Tablo 26: Taşköprü'de İmalat Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Nace Koduna Göre Sayıları, 2021	28
Tablo 27: Sanayi İşletmelerinin Çalışan Sayısına Göre Ölçek Dağılımı	28
Tablo 28: İlçe Bazında Öne Çıkan Meslek Kolları Ve İşletme Sayıları.....	29
Tablo 29: Taşköprü'de Kadın Esnafların Meslek Grupları, 2023	29
Tablo 30: Bölgedeki Kooperatif Sayısı	30
Tablo 31: Taşköprü, Kastamonu ve TR82'de Tarım Alanları, 2022 (Dekar olarak) ...	31
Tablo 32: Bölgede Ürün Türlerine Göre Ekilen Tarla Alanı ve Üretim Miktarları, 2022	32
Tablo 33: Öne Çıkan Sebze Ürünleri, 2022 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak).....	33
Tablo 34: Öne Çıkan Meyve Ürünleri, 2022 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak)	34
Tablo 35: Yıllar İtibariyle Büyükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	34
Tablo 36: Yıllar İtibariyle Küçükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	35
Tablo 37: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Süt Üretimi (Ton).....	36
Tablo 38:Yıllar İtibariyle Kanatlı Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	37
Tablo 39: Yıllar İtibariyle Bölgede Arı Kovanı Sayısı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	38
Tablo 40: Bal ve Bal Mumu Üretimi (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	39
Tablo 41: Ormandan Elde Edilen Endüstriyel ve Yakacak Odun Miktarları	39
Tablo 42: Maden Varlığı	40
Tablo 43: Konaklama Kapasitesi, 2022.....	43
Tablo 44: İl ve İlçenin Kır-Kent Nüfusu, Yüzölçümü ve Nüfus Yoğunluğu.....	44
Tablo 45: Su İstatistikleri, 2021	44
Tablo 46: Isınma Türleri, 2023	45
Tablo 47: Bölgede Kargo Şirketleri, 2023	47
Tablo 48: İlçeden İl Merkezine ve Diğer Şehirlere Toplu Taşıma Sefer Sıklığı, 2023.	47
Tablo 49: Otomobil Trafik Kazası ve Ölü Sayıları, 2022.....	47

ŞEKİLLER

Şekil 1: Bölgede Turizm Varlığı	42
Şekil 2: TR82 Bölgesi'nde Ulaşım Ağı ve Nüfusa Göre Yerleşim Kademelenmeleri....	46
Şekil 3: Kastamonu İli Rüzgar Hızı	49
Şekil 4: Kastamonu İli Rüzgar Güç Yoğunluğu	49
Şekil 5: Kastamonu Güneş Enerjisi Potansiyeli Atlası	50

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Taş-Köprü, Taşköprü İlçesi	2
--	---

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
DHMİ	Devlet Hava Meydanları İşletmesi
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
DSİ	Devlet Su İşleri
EİE	Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, Yeni adı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü
EuroStat	Avrupa İstatistik Ofisi
İBBS	İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KGM	Karayolları Genel Müdürlüğü
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KSS	Küçük Sanayi Sitesi
MTA	Maden Tetkik Arama
NACE	Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes / Avrupa Birliği'nde iktisadi faaliyetlerin istatistiksel olarak sınıflandırılmasını sağlayan bir sistem
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
RES	Rüzgâr Enerjisi Santrali
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TCDD	T.C. Devlet Demiryolları
TSO	Ticaret ve Sanayi Odası
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

1. GİRİŞ

1.1. Bölge ve Bölgesel Kalkınma

Toplum refahında yükselmeye işaret eden kalkınma tanımı genellikle ekonomik büyüme hedefleri ve buna bağlı veriler çerçevesinde düşünülse de ülkenin toplumsal ve sosyal yapısındaki gelişmelerden bağımsız değildir. Böylesine çok yönlü bir sürecin ülkeler arasında ve hatta bir ülke içindeki bölgeler arasında tek bir düzlemde ilerlemesi beklenmezken, doğal ve toplumsal kaynak dağılımında değişikliklere sahip olan bölgeler arasında farklılıklar göstermesi olağan bir sonuç olarak görülmektedir. Bölgeler arasındaki bu kalkınma farklılığının büyük boyutlarda olması, az gelişmiş bölgelerden gelişmiş bölgelere göçü tetikleyerek göç veren bölgelerde beşeri ve ekonomik sermayenin kaybedilmesine, göç alan bölgelerde ise farklı ekonomik ve sosyal sorunların yanı sıra altyapı alanında da darboğazlara neden olmakta ve ülke ekonomisinin geneli açısından büyümeyi sınırlayıcı bir etki göstermektedir. (TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2023)

Bölgesel kalkınma, bir ülkede bölgeler arasındaki ekonomik gelişmişlik farklarının azaltılması ve/veya giderilmesi için gösterilen ekonomik faaliyetler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bölgesel kalkınmanın, yukarıda bahsedilen gerçekler göz önünde bulundurularak daha dengeli bir şekilde gerçekleştirilmesine yönelik kamusal müdahalelere ihtiyaç duyulmaktadır. Dengeli bir bölgesel gelişimde amaç, üretim, hizmet ve altyapı yatırımlarının dağılımını en iyi yansıtan bir yerleşim sistemi vasıtasıyla ülke genelinde nüfusun ve gelirin dengeli dağılımı ve kaynak kullanımında sürdürülebilirliğin sağlanmasıdır. (TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2023) Bu sayede bölgeler yalnızca göç verir ya da göç alır konumda kalmadan kendi denk oldukları benzer sosyoekonomik gelişmişlik seviyesindeki bölgeler ile rekabet ederek daimi gelişme sürecinde olacaklardır. Dengeli bir kalkınmanın ülke genel kalkınmasına sağlayacağı fayda göz önünde bulundurulduğunda, tavandan tabana yayılan bir kalkınma politikasından ziyade tabandan yani yerel düzeyde ihtiyaç ve öncelikler ile belirlenen kamu politikaları bölgesel kalkınma bakış açısıyla beraber bir gereklilik halini almıştır. Türkiye’de hakim olan kamu politikalarında kalkınmanın ele alınışı da 1960’lı yıllardan beri bu gerekliliğe paralellik göstermektedir.

Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde yol haritasını belirleyen Katılım Ortaklığı Belgesinde (2003), AB tarafından ülkemizde bölgesel kalkınmayı yürütecek idari yapıların güçlendirilmesi talebine yer verilmiş olup, bu doğrultuda Türkiye tarafından hazırlanan Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında bölgesel düzeyde uygulamacı birimlerin oluşturulması öngörülmüştür. Bu kapsamda 2006 yılında 5449 sayılı “Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun” un yürürlüğe girmesi sonrası 2009 yılına kadar toplam 26 Kalkınma ajansı kurulmuştur. (TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2023)

1.2. İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması

İstatistikî Bölge Birimleri sıralaması (İBBS) Avrupa Topluluğu İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından 1970’lerde geliştirilmeye başlanmış bir coğrafi kodlama ve istatistikî sınıflandırma sistemidir. 1988 yılında Avrupa’da kullanıma başlayan İBBS’nin ülkemizdeki kullanımına ise AB üyelik görüşmeleri süreci ile birlikte 2001 yılında karar verilmiştir. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) koordinasyonunda aynı yıl içinde başlanan çalışma ile Türkiye’de İstatistikî Bölge Birimleri tanımlanmış ve bu sınıflandırma 28 Ağustos 2002 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir. Bu kararla birlikte İBBS, bölgesel istatistiklerin ve Kalkınma Ajansları başta olmak üzere ulusal/bölgesel ve AB uyum sürecindeki bölgesel gelişme politikalarının uygulama zemini olarak kullanılmaya başlanmıştır. (TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2023)

Yapılan sınıflandırmada, iller düzey III seviyesi olarak kabul edilmiş ve 81 adet Düzey III'e ek olarak, komşu illerin gruplandırması ile yer alan 26 Düzey II ve 12 Düzey I Bölgeleri oluşturulmuştur. Bu bölgelerin tanımlanmasında, nüfus, coğrafya, bölgesel kalkınma planları, temel istatistikî göstergeler ve illerin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamaları kullanılmıştır. Her bir düzey II bölgesine bir adet kalkınma ajansı kurulmuş, bölge kalkınma plan ve stratejilerinin bu sayede yerel dinamikler ile hazırlanmasına olanak sağlanmıştır. Taşköprü ilçesinin yer aldığı TR82 Düzey II Bölgesi Çankırı, Kastamonu ve Sinop illerinden oluşmaktadır.

1.3. İlçeye Genel Bakış

Taşköprü İlçesi, Batı Karadeniz Bölgesi'nde Kastamonu Merkez İlçenin kuzey doğusunda yer alır ve yüzölçümü olarak Merkez İlçeden sonra 2. büyük ilçedir. İlçe 'Taşköprü' adını, 14.yy'da yapılmış olan taş köprüden almaktadır. Selçuklu dönemi eseri olan 6 gözlü Taşköprü, Gökırmak üzerinde yer almaktadır. 75 m uzunluğunda, 5,1 m genişliğindeki 6 kemerli köprü, Roma döneminde 3 kemerli inşa edilmiş, Selçuklu döneminde 3 kemer daha ilave edilerek kapsamlı bir onarım görmüştür.

1868 yılında İlçe statüsü kazanan Taşköprü'nün çok eski bir yerleşim yeri olduğu bilinmektedir. Tarih boyunca, Gagaslar, Etiler, Dorlar, Paflagonyalılar, Kimerler, Lidyalılar, İranlılar, Kapadokyalılar, Helenler, Pontuslar, Bitinyalılar, Romalılar (Bizanslılar), Danişmendliler, Çobanoğulları ve son olarak Osmanlılar bu yörede hüküm sürmüşlerdir.

Taşköprü'nün özellikle Romalılar zamanında oldukça görkemli bir yerleşim yeri olduğu bilinmektedir. Romalılar M.Ö. 64 yılında Kastamonu'yu ele geçirdiklerinde Taşköprü'yü eyalet merkezi olarak ilan etmişler, bu şehre General Pompe'nin adına ithafen 'Pompeipolis' adını vermişlerdir. Yapılan kazı çalışmaları sonunda bulunan mozaikler ve arkeolojik eserler, Zimbılı Tepesi olarak bilinen Pompeipolis Antik Kenti'nin büyüklüğünü ve zenginliğini göstermektedir. Taşköprü İlçesi'nin çeşitli yerlerinde antik kente ait yapılar, heykel ve arkeolojik parçalar bulunmaktadır.

Fotoğraf 1: Taş-Köprü, Taşköprü İlçesi

Kaynak: Taşköprü Kaymakamlığı internet sitesi, Erişim tarihi 27.07.2023

1.4. İlçenin Coğrafi Yapısı

Taşköprü, Batı Karadeniz Bölgesi'nde Kastamonu İli'nde bulunan ve yüzölçümü 1.811 km² olan bir ilçedir. Taşköprü, Kastamonu Merkez İlçeden sonra en büyük ilçe olup ve Kastamonu İl alanı içinde %13,8'lik bir paya sahiptir. Taşköprü'nün doğusunda Sinop'un Boyabat İlçesi, kuzeydoğusunda Kastamonu'nun Hanönü İlçesi, kuzeyinde Sinop'un Türkeli İlçesi ve Kastamonu'nun Çatalzeytin İlçesi, kuzeybatısında Kastamonu'nun Devrekâni İlçesi, batısında Kastamonu Merkez İlçe, güneyinde Kastamonu'nun Tosya İlçesi ve güneydoğusunda da Çorum'un Kargı İlçesi bulunmaktadır.

Taşköprü'nün Boyabat İlçesi'ne uzaklığı 68 km, Hanönü İlçesi'ne uzaklığı 28 km, Türkeli İlçesi'ne uzaklığı 117 km, Çatalzeytin İlçesi'ne uzaklığı 138 km, Devrekâni İlçesi'ne uzaklığı 67 km, Kastamonu Merkez İlçeye uzaklığı 44 km, Tosya İlçesi'ne uzaklığı 81 km ve Kargı İlçesi'ne uzaklığı ise 78 km'dir.

İlçede Karadeniz iklimi hüküm sürmektedir. Yazlar sıcak, kışlar ılık geçmektedir. Her mevsim yağış almaktadır. Taşköprü'de dağlık alanlar ve ormanlar büyük bir alan kaplamaktadır. Orman ağaçlarının türleri; çam, köknar, kayın, meşe, kavak ve ıhlamur ağaçlarıdır. İlçenin kuzeyinde Küre Dağları, güney kesiminde de Ilgaz Dağı'nın uzantıları bulunur. Başlıca akarsuları, Gökırmak'a katılan Akkaya Çayı ve Karadere ile Uludere çaylarıdır.

İlçe ekonomisi Gökırmak Vadisi çevresinde ova oluşması nedeni ile ağırlıklı tarım ürünlerine dayanmaktadır. Tarımsal ürünler arasında İlçenin en öne çıkan ürünü sarımsaktır. 'Beyaz Altın' olarak nitelendirilen sarımsak ürününü tanıtmak adına her yıl 'Uluslararası Taşköprü Sarımsak ve Kültür Festivali' Taşköprü Belediyesi tarafından organize edilmektedir. Diğer tarımsal ürünler; pancar, arpa, buğday, elma ve son yıllarda azalmakla birlikte kendir olarak sıralanabilir.

İlçede orman ürünlerine dayalı sanayi sektörü de gelişmektedir. İlçede kâğıt fabrikası bulunmakta, aynı zamanda ağaç ve orman ürünleri işleyen sanayi işletmeleri faaliyet göstermektedir.

Taşköprü İlçesi doğal güzellikleri ve turizm potansiyeli ile de dikkat çekmektedir. Antik Pompeipolis Kenti'ni gün yüzüne çıkarmak için kazı çalışmaları devam etmektedir. Günümüze kadar çıkarılan bulgular Pompeipolis Antik Kenti Tanıtım Merkezi ve Kastamonu Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmektedir. Ayrıca İlçenin çeşitli yerlerinde tarihi Tümülüsler, kaya mezarları, tarihi kale, mezar ve camiler İlçenin tarihi zenginliğini ortaya koymaktadır.

1.5. İlçenin İdari Yapısı

Taşköprü İlçesi'nde 126 köy ve 14 mahalle bulunmaktadır. Kastamonu ilinde ise 1.054 köy ve 173 mahalle bulunmakta olup Kastamonu'daki köylerin %12'si Taşköprü'dedir.

Tablo 1: İlde ve İlçede Yer Alan Köy ve Mahalle Sayısı ile Yüzölçümüne İlişkin Bilgiler, 2023

	İlçe Sayısı	Köy Sayısı	Mahalle Sayısı	Yüzölçümü (Göl Hariç-km ²)
Taşköprü	-	126	14	1.758
Kastamonu	20	1.054	173	13.064

Kaynak: TÜİK Bölgesel İstatistikler ve www.harita.gov.tr/il-ve-ilce-yuzolcumleri (Erişim Tarihi: 17.08.2023)

1.6. İlin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Seviyesi

Bölgesel kalkınma çalışmalarının küçük yerleşim birimlerinden itibaren çalışabilmesi, politika üretimine altlık oluşturulabilmesi amacıyla Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, 1960'lı yıllardan itibaren ülkedeki ilçe, il ve bölgesel gelişmişlik farklarını ortaya koyarak yapılmaktadır. En son 2022 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılan İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nda sekiz farklı alt bölümde 56 değişkene bağlı verilerin toplanması ile master veri oluşturulmuş ve 2018-2020 yılları arasındaki verilerin girildiği veri tabanında ülkedeki 973 adet ilçe dâhil edilerek gelişmişlik sıralaması yapılarak altı kademe gelişmişlik seviyesi ortaya konulmuştur (Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, 2022). Değişken temaları, demografi değişkenleri, istihdam ve sosyal güvenlik değişkenleri, eğitim değişkenleri, sağlık değişkenleri, finans değişkenleri, rekabetçilik değişkenleri, yenilikçilik değişkenleri, yaşam kalitesi değişkenleri olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya göre Kastamonu ilinde 1. gelişmişlik kademesinde ilçe bulunmamakta olup, 2. gelişmişlik kademesinde 1 ilçe, 3. gelişmişlik kademesinde 3 ilçe, 4. gelişmişlik kademesinde 9 ilçe, 5. gelişmişlik kademesinde 5 ilçe ve 6. gelişmişlik kademesinde 2 ilçe bulunmaktadır.

Tablo 2: İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, 2017-2022

İlçe Adı	2017 İlçe Sege				2022 İlçe Sege				Kademe Değişimi
	Genel Sıra	İl İçi S.	Skor	Kademe	Genel Sıra	İl İçi Sıra	Skor	Kademe	
Merkez	116	1	1,118	2	146	1	0,892	2	-
Abana	307	2	0,209	3	306	2	0,084	3	-
Tosya	38	3	0,111	3	364	3	-0,066	3	-
Seydiler	611	9	-0,404	4	410	4	-0,169	3	↗
Bozkurt	407	4	-0,061	3	448	5	-0,225	4	↘
İnebolu	441	5	-0,115	3	457	6	-0,236	4	↘
Taşköprü	540	6	-0,302	4	509	7	-0,319	4	-
Devrekani	616	10	-0,417	4	564	8	-0,416	4	-
Hanönü	708	16	-0,567	5	575	9	-0,427	4	↗
Çatalzeytin	552	7	-0,321	4	591	10	-0,448	4	-
Daday	670	13	-0,500	5	594	11	-0,451	4	↗
Azdavay	722	17	-0,604	5	596	12	-0,453	4	↗
İhsangazi	698	15	-0,552	5	624	13	-0,49	4	↗
Ağlı	638	11	0,456	4	634	14	-0,503	5	↘
Cide	680	14	-0,520	5	664	15	-0,533	5	-
Küre	589	8	-0,373	4	685	16	-0,564	5	↘
Araç	656	12	-0,479	4	686	17	-0,565	5	↘
Pınarbaşı	834	18	-0,909	5	743	18	-0,63	5	-
Şenpazar	848	19	-0,952	5	870	19	-0,859	6	↘
Doğanyurt	895	20	-1,156	6	938	20	-1,113	6	-

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları Raporları, 2022, kapsamında alınan verilerle derlenmiştir.

İlçe SEGE-2022 çalışmasında dördüncü kademe gelişmişlik seviyesinde 215 ilçe yer almaktadır. 215 ilçenin 55'inin Karadeniz Bölgesi'nde, 41'inin İç Anadolu Bölgesi'nde, 37'sinin Ege Bölgesi'nde,

27'sinin Marmara Bölgesi'nde, 24'ünün Akdeniz Bölgesi'nde, 22'sinin Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve 9'unun Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer aldığı görülmekte olup bu kademedeki yer alan ilçelerin ülke içinde yaygın bir dağılım sergilediği söylenebilir.

Taşköprü ilçesi, ülke içindeki tüm ilçeler arasında 2017 yılında -0,302 puanı ile 540. Sırada ve 4. kademedeki ve il içi sıralamasında 6. sıradadır. 2022 yılı çalışmasında ise -0,319 puanı ile 509. sırada beş yıllık sürede ülke içinde sıralaması ilerlemişken, il içi sıralamasında 7. sıraya gerilemiştir.

2. SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

2.1. Nüfus

Taşköprü, Kastamonu, TR82 Bölgesi ve Türkiye için 1965 yılından 2022 yılına kadar toplam nüfustaki değişimler aşağıda gösterilmiştir (Bkz. Tablo-3). Buna göre, 1990 yılında ilçe olan Taşköprü'de 1965 yılından 2022 yılına gelindiğinde; nüfusun %38 oranında düşüş gösterdiği görülmektedir. Bu düşüş oranı, Kastamonu için %17, TR82 Bölgesi için ise %20'tür.

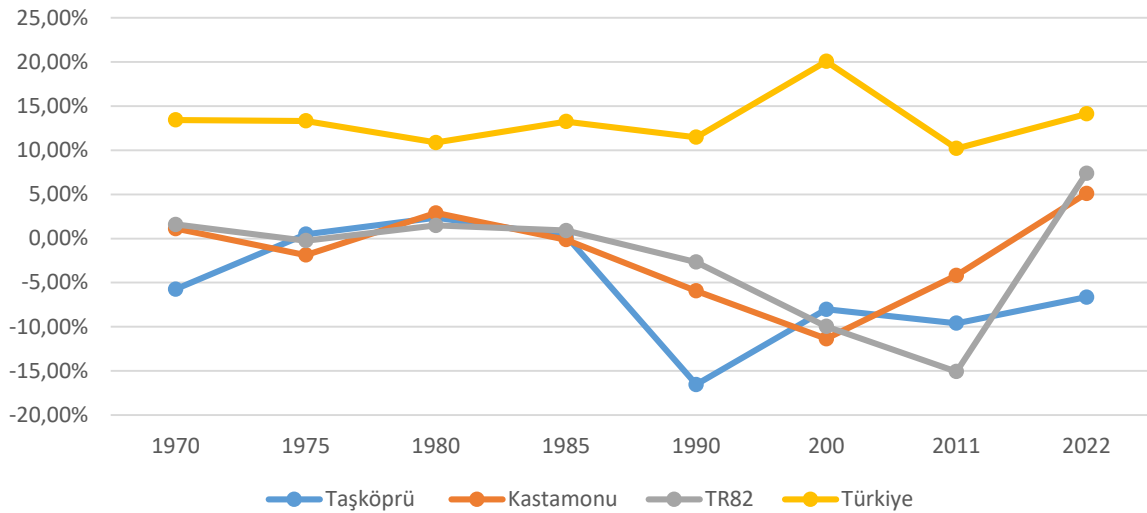
Tablo 3: 1965-2022 Yılları Arası İlçe, İl ve Bölge Nüfusu, 2022

	Taşköprü	Kastamonu	TR82	Türkiye
1965 Nüfus Sayımı	58.698	441.638	958.413	31.391.421
1970 Nüfus Sayımı	55.326	446.601	973.623	35.605.176
1975 Nüfus Sayımı	55.593	438.243	971.316	40.347.719
1980 Nüfus Sayımı	56.898	450.946	985.624	44.736.957
1985 Nüfus Sayımı	57.061	450.353	994.457	50.664.458
1990 Nüfus Sayımı	47.621	423.611	967.893	56.473.035
2000 Nüfus Sayımı	43.800	375.476	871.405	67.803.927
2011 ADNKS	39.595	359.759	739.997	74.724.269
2022 ADNKS	36.961	378.115	794.680	85.279.553

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 23.03.2023)

Bölgedeki nüfus değişim hızı, Grafik-1 yardımıyla görülebilir. Türkiye'de nüfus artış hızı ortalama olarak %14 civarında olmasına rağmen, TR82 Bölgesi'nde 1990 yılından itibaren nüfusun artan bir hızla azaldığı görülmektedir. Son 10 yılda TR82 Bölgesi'nde ve Kastamonu'da nüfusun artış ivmesinde olduğu görülmektedir. Taşköprü'de ise nüfus artışı genel olarak azalma ivmesindedir.

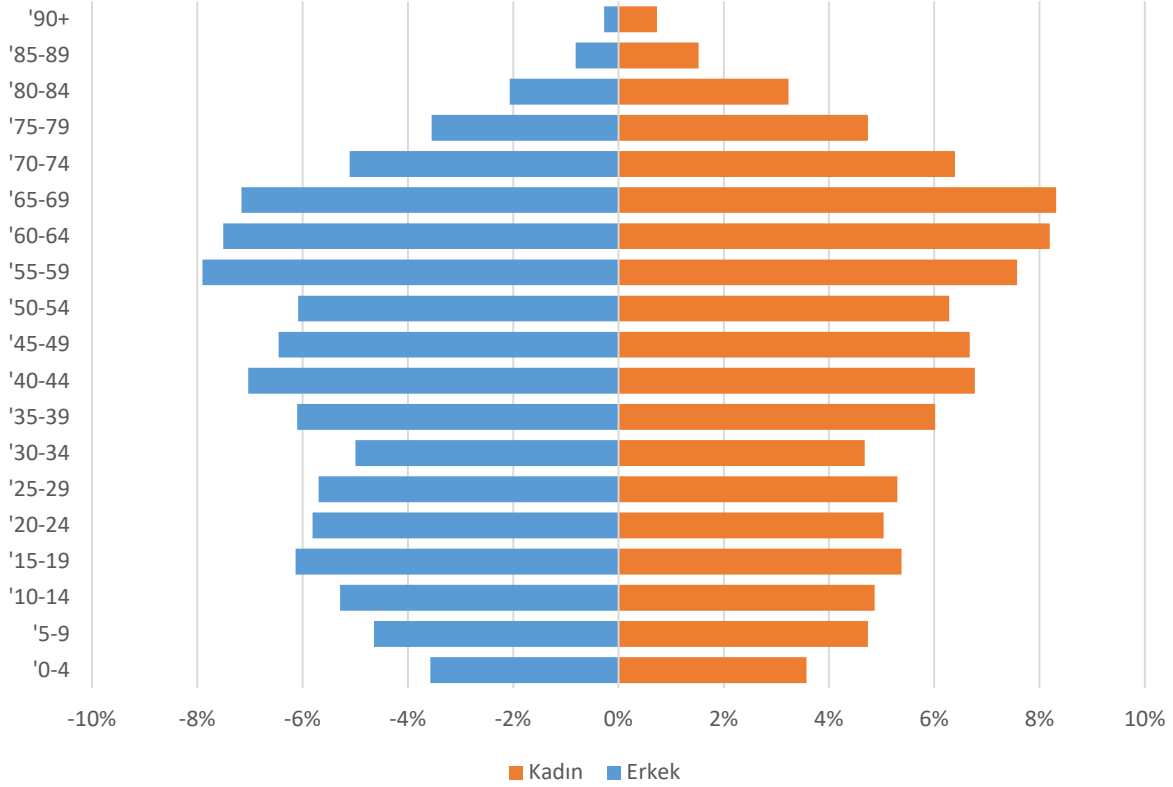
Grafik-1: Nüfus Artış Hızının Değişimi, 2022

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 23.03.2023)

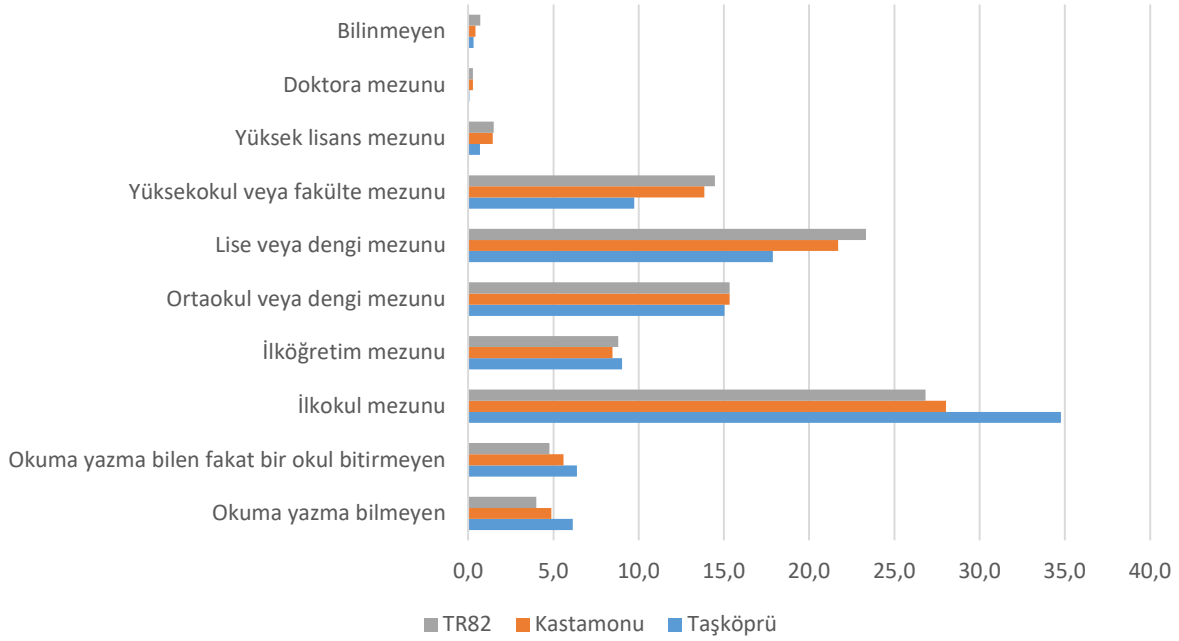
Taşköprü'de beşerli yaş grubuna göre nüfus piramidi Grafik-2 ile gösterilmiştir. Piramidin giderek daralan alt kısmından, son 20 yıldır doğum oranının azalmasına bağlı olarak nüfusun azalmakta olduğu görülmektedir. Nüfus piramidinin üst kısımlarının geniş olması yaşlı nüfusun ilçede yoğun olması ve 55 yaşından sonra ilçeye geri göçünden dolayı olduğu yorumlanabilir.

Grafik-2: Taşköprü Nüfus Piramidi, 2022

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 23.03.2023)

Bölgedeki nüfusun eğitim seviyesi incelendiğinde ilkokul mezunu ve lise veya dengi mezunu nüfusun daha yoğunluklu olduğu görülmektedir. Taşköprü ilçesi, Kastamonu ve TR82 Bölgesi ile karşılaştırıldığında daha fazla ilkokul mezununa sahipken, lise veya dengi mezunu ve üstü eğitim seviyesinde ki mezunlar düşük oranda kalmaktadır.

Grafik-3: Eğitim Seviyesine Göre Nüfus, 2022

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 23.03.2023)

Nüfus bağımlılıkları, toplam bağımlılık, genç ve yaşlı bağımlılığı olarak incelenmektedir. Genç bağımlılık oranı 0-14 yaş aralığındaki nüfusun çalışma çağındaki nüfusa oranlaması ile hesaplanmaktadır. Genç bağımlılık oranı Taşköprü ilçesinde %21,2 ile Kastamonu, TR82 Bölgesi ve Türkiye oranlarına göre düşük kalmaktadır. Bu oran Kastamonu'da %23,57, TR82 Bölgesi'nde %24,38 iken Türkiye genelinde ise %32,25'tir. Bu durumun, ilçedeki 0-14 yaş aralığındaki nüfusun diğerlerine göre az olmasından kaynaklanmaktadır. Yaşlı bağımlılık oranı ise 65 yaş ve üstü nüfusun çalışma çağındaki nüfusa oranlaması ile hesaplanmaktadır. Taşköprü ilçesindeki yaşlı bağımlılık oranı 2022 yılında %34,9 iken 2011 yılında %23,9 olarak hesaplanmıştır. Kastamonu'daki yaşlı bağımlılık oranı %29,63 iken TR82 Bölgesi'nde %29,22 ve Türkiye için %14,55'dir. Taşköprü ilçesindeki yaşlı nüfusun fazla olmasından dolayı yaşlı bağımlılık oranları, diğer verilerin çok üzerinde olduğu görülmektedir. Toplam bağımlılık oranı, 0-14 yaş nüfusun ve 65 yaş üstü nüfusun toplamının, toplam çalışma çağındaki nüfusa (15-64 yaş) oranlanması ile elde edilir. Taşköprü ilçesindeki toplam bağımlılık oranı %56,2 iken bu oran Kastamonu, TR82 bölgesi ve Türkiye için sırasıyla %53,2, %53,6 ve %46,8'dir.

Tablo 4: Nüfus Bağımlılık Oranları, 2022

	Genç Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş/15-64 Yaş)	Yaşlı Bağımlılık Oranı (65+ Yaş/15-64 Yaş)	Toplam Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş + 65+ Yaş/15-64 Yaş)
Taşköprü	21,2	34,9	56,2
Kastamonu	23,57	29,63	53,2
TR82	24,38	29,22	53,6
Türkiye	32,25	14,55	46,8

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 23.03.2023)

2.2. Göç

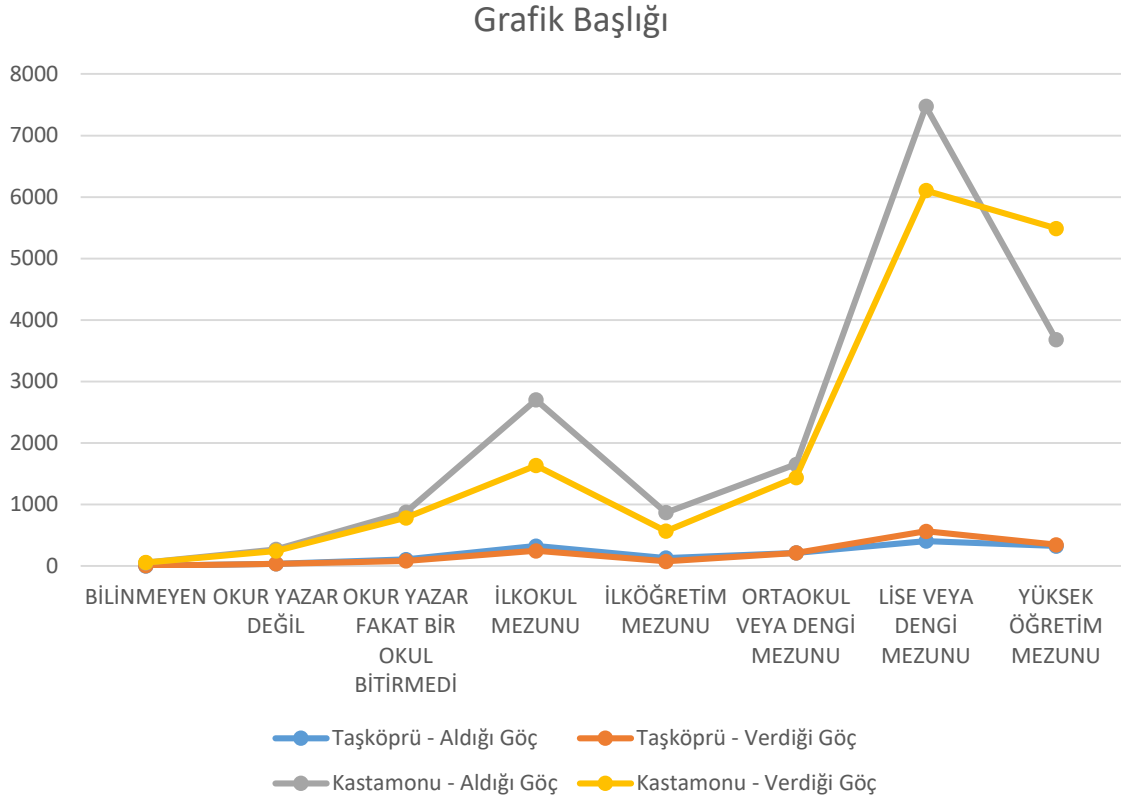
Göç, insanların belirli bir zaman boyutu içinde belirli bir yerleşim alanından başka bir yerleşim alanına geçişidir (İçduygu & Ünalın, 1998). Buna göre 2022 yılında TR82 Bölgesi'nde net göç yani Bölgeye gelenler ile Bölgeden gidenler arasındaki fark 6.091 olarak gerçekleşirken, net göç hızı binde 7,69 olarak hesaplanmıştır. Kastamonu içinse bu değerler sırasıyla, 3.639 kişi ve binde 9,67 olarak hesaplanmıştır. Taşköprü ilçesinde 2022 yılında net göç 23 kişi olarak gerçekleşmiş olup, net göç hızı binde 0,62 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 5: Bölgenin Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı, 2022

	ADNKS 2022 Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Hızı	Göç
Taşköprü	36.961	1.874	1.851	23	0,62	
Kastamonu	378.115	19.960	16.321	3.639	9,67	
TR82	794.680	47.764	41.673	6.091	7,69	
Türkiye	85.279.553	2.791.156	2.791.156	0	0	

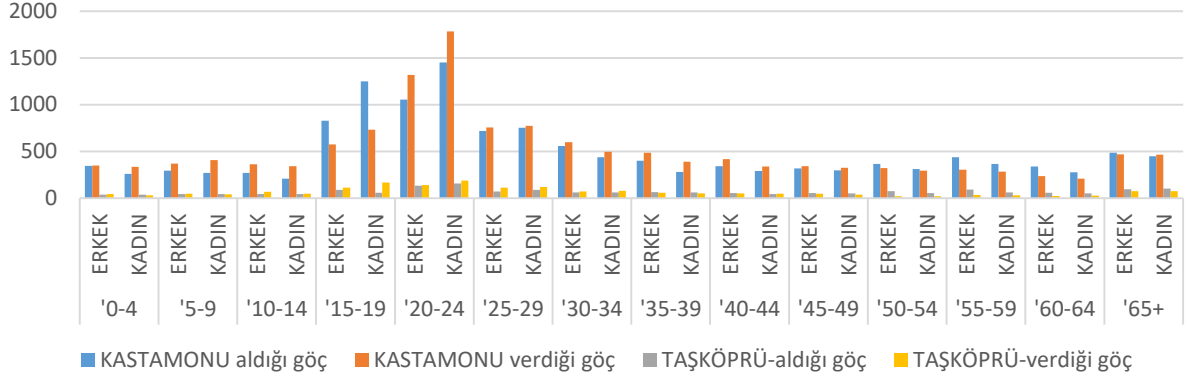
Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: : 23.03.2023).

Kastamonu ve Taşköprü ilçesinin 2021 yılı verilerine göre aldığı ve verdiği göçün eğitim durumuna göre dağılımı incelendiğinde en fazla farka sahip olan eğitim durumu yüksekokul veya fakülte dengi mezunları ve lise veya dengi mezunlar olarak görülmektedir. Kastamonu, ilkokul (2.700 kişi) ve lise veya dengi mezunu (7.476 kişi) eğitim seviyesinde en çok göç alırken, ilden ayrılan kişilerin eğitim seviyesinin yüksekokul veya fakülte dengi (5.010 kişi) mezunu ile lise veya dengi (6.107 kişi) mezunu olduğu görülmektedir. Taşköprü ilçesinde de benzer bir durum olduğu görülmektedir. İlçedeki verilen göç en fazla lise veya dengi mezunlar (564 kişi) ve yükseköğrenim mezunları (346 kişi) seviyesinde gerçekleşmekte iken ilçeye alınan göçün eğitim seviyesi ilkokul mezunu (326 kişi) ve yükseköğrenim mezunu (324 kişi) olarak gerçekleşmiştir. Kastamonu ilindeki ve Taşköprü ilçesindeki söz konusu eğitim seviyesine bağlı göç hareketliliğinin, kişilerin eğitim ve öğretimi nedeni ile gerçekleşen göç hareketliliği olduğu düşünülmektedir.

Grafik 4: Kastamonu ve Taşköprü'nün Aldığı/Verdiği Göçün Eğitim Durumu, 2021

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: : 23.03.2023).

Kastamonu ilinin ve Taşköprü ilçesinin aldığı ve verdiği göçün yaş grubu ve cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, dağılımın 15-29 yaş arası grupta yoğunlaştığı görülmektedir. Kastamonu ilindeki sayıca en fazla göç hareketliliğine sahip grubun, 20-24 yaş arası kadınlarda olduğu tespit edilmiştir. İlden göç eden kadınlar 1.783 kişi iken Kastamonu'ya gelen kadınlar 1.451 kişidir. Taşköprü ilçesinde en fazla göç hareketliliğine sahip grup benzer şekilde 15-19 yaş ve 20-24 yaş grubundaki kadınlardır. 15-24 yaş arasındaki kadın grubunun eğitim nedeniyle ilden ve ilçeden göç ettiği veya geldiği düşünülmektedir. İlde bulunan üniversite ve sınavla kazanılan orta öğretim kurumları; Taşköprü'de bulunan meslek yüksekokulu ve fen lisesi hem il hem de ilçe deki göç hareketliliğinin grafiklerdeki eğitim, yaş grubu ve cinsiyet dağılımını açıkladığı düşünülmektedir.

Grafik 5: Kastamonu ve Taşköprü'nün Aldığı/Verdiği Göçün Yaş Grubu Ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2021-2022

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: : 23.03.2023).

Seçilmiş büyük şehirlerde (İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli ve Samsun) Kastamonulu varlığı 591.667 olarak hesaplanmıştır. 2011 yılı itibarıyla İstanbul'un toplam nüfusu 15.907.951'dir. İstanbul nüfusunun 591.667'lik kısmı Kastamonu, 1.366.639'luk kısmı ise TR82 doğumlu olan kişilerden oluşmaktadır. Türkiye'de yoğun iç göçün başlangıç tarihi olan 1950'lerden bu yana İstanbul'a göç eden Kastamonulu, Çankırlı ve Sinoplular bugün İstanbul nüfusunun yaklaşık %8,5'ini oluşturmaktadır. TÜİK'ten alınan 2022 ADNKS verilerindeki ikamet edilen ilçeye göre doğum yeri incelendiğinde ise Taşköprü'de en fazla İstanbul (1.850 kişi), Samsun (632 kişi), Sinop (502 kişi), Ankara (321 kişi) ve Çorum (260 kişi) doğumlu kişilerin olduğu görülmektedir.

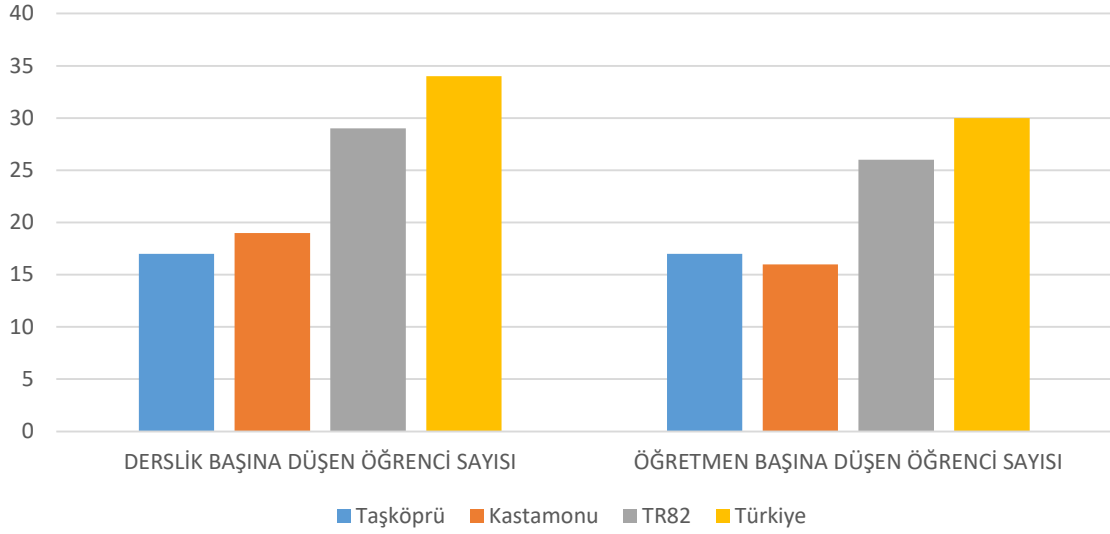
Tablo 6: Seçilmiş Büyük Şehirlerde Kastamonulu ve TR82'li Nüfusu Varlığı, 2022

	Kastamonu	TR82
Toplam	591.667	1.366.639
Ankara	20.285	143.984
İstanbul	205.927	430.893
İzmir	6.023	15.111
Kocaeli	14.827	33.031
Samsun	2.366	11.900

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 16.08.2023).

2.3. Eğitim

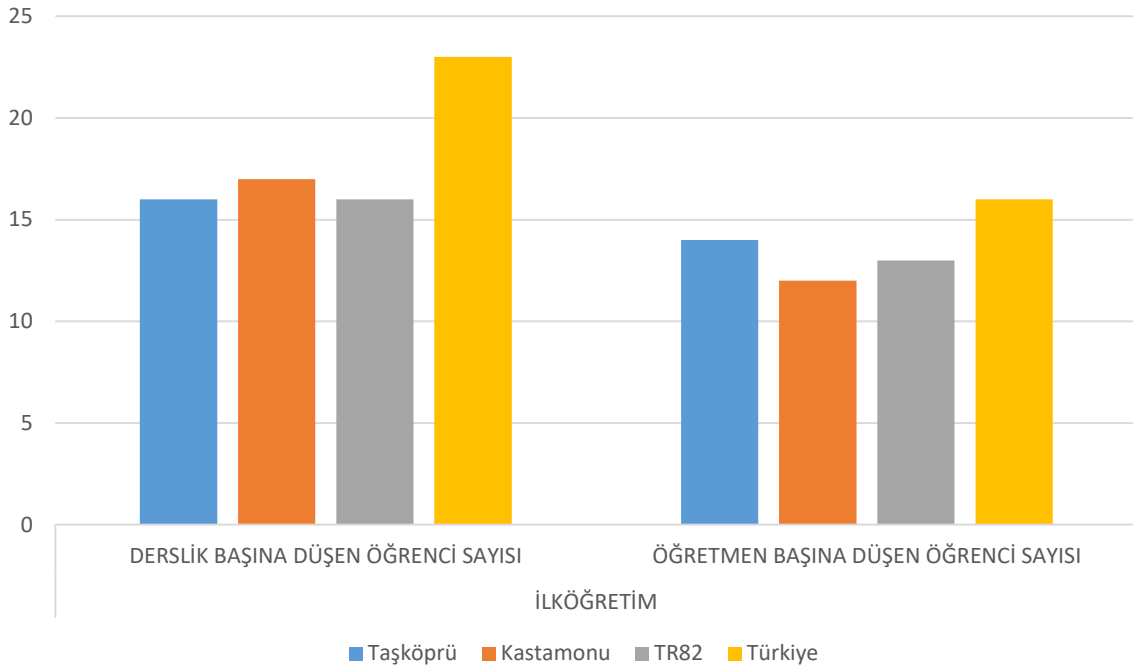
Taşköprü'de 2020-2021 dönemi için okulöncesi seviyede öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-6 ile gösterilmiştir. Grafikten anlaşılacağı üzere, Taşköprü'de öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 17 ile Kastamonu değerinden (16 öğrenci) yüksek olup, 26 olan TR82 değerinden düşüktür. Taşköprü'de okulöncesi seviyede derslik başına düşen öğrenci sayısı 17 değeri ile Kastamonu (19 öğrenci) ve TR82 Bölgesi (29 öğrenci) değerlerinden düşüktür. Okulöncesi seviyede Taşköprü'de bir öğretmenin 17 kişilik sınıflarda 17 öğrenci ile ilgilendiği görülmektedir.

Grafik 6: Okulöncesi Seviyede Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2021

Kaynak: (TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri ve TÜİK, 2021-2022)

*TR82 ve Türkiye verileri TÜİK Bölgesel İstatistikler veri tabanından elde edilmiştir.

Taşköprü’de 2020-2021 dönemi için İlköğretim seviyesinde okul, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-7 ile gösterilmiştir. Grafiğe göre, Taşköprü’de derslik başına düşen 16 ilköğretim öğrenci sayısı, Kastamonu değerinden düşük ve TR82 Bölgesi değeri ile aynıdır. İlçede ilköğretim seviyesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ise Taşköprü için 14 değeri ile sırasıyla 12 ve 13 değerine sahip olan Kastamonu ve TR82 Bölgesine yakındır.

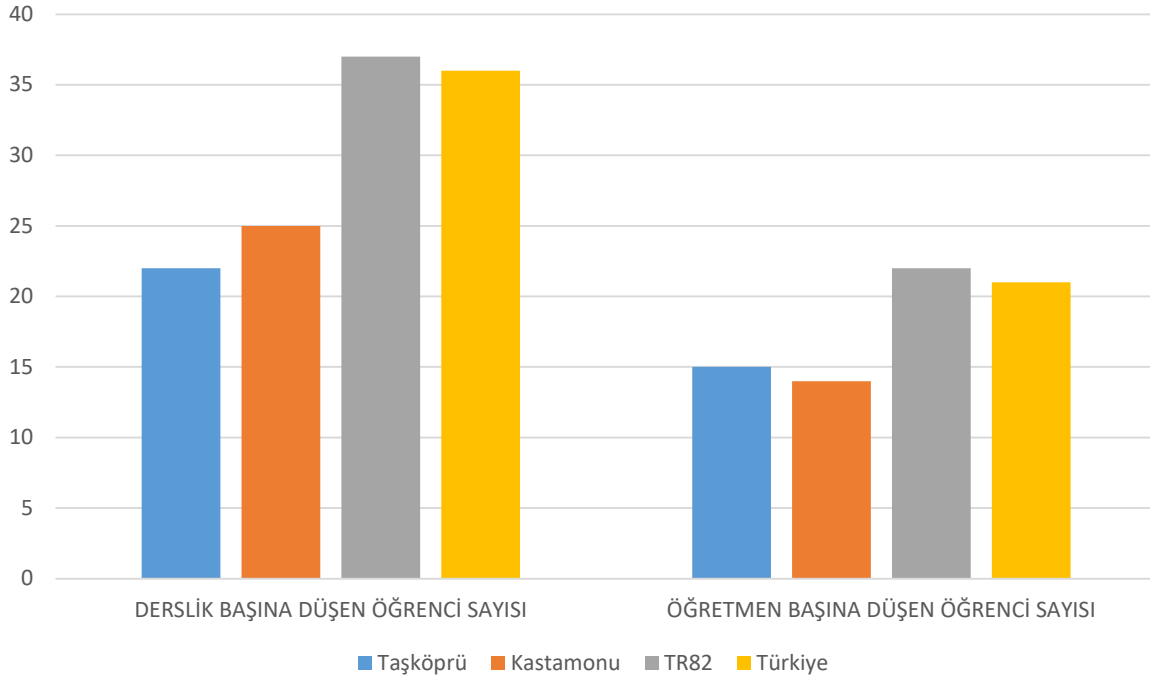
Grafik 7: İlköğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2021

Kaynak: (TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri ve TÜİK, 2021-2022)

*TR82 ve Türkiye verileri TÜİK Bölgesel İstatistikler veri tabanından elde edilmiştir.

Taşköprü'de 2020-2021 dönemi için ortaöğretim seviyesinde okul, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik 8 ile gösterilmiştir. Buna göre, Taşköprü'de derslik başına düşen ortaöğretim öğrenci sayısı 22 öğrenci ile Kastamonu (25 öğrenci) ve TR82 Bölgesi (37 öğrenci) değerlerinden düşüktür. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ise ilçede 15 öğrenci ile değeri 14 öğrenci olan Kastamonu'ya yakın olmakla birlikte değeri 22 olan TR82 Bölgesinden düşüktür.

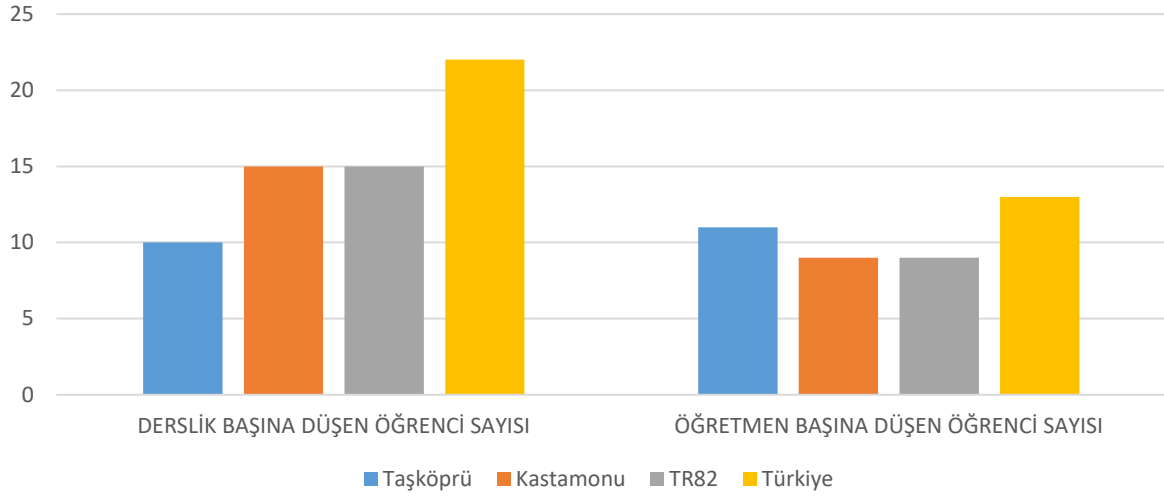
Grafik 8: Genel Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2021

Kaynak: (TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri ve TÜİK, 2021-2022)

*TR82 ve Türkiye verileri TÜİK Bölgesel İstatistikler veri tabanından elde edilmiştir.

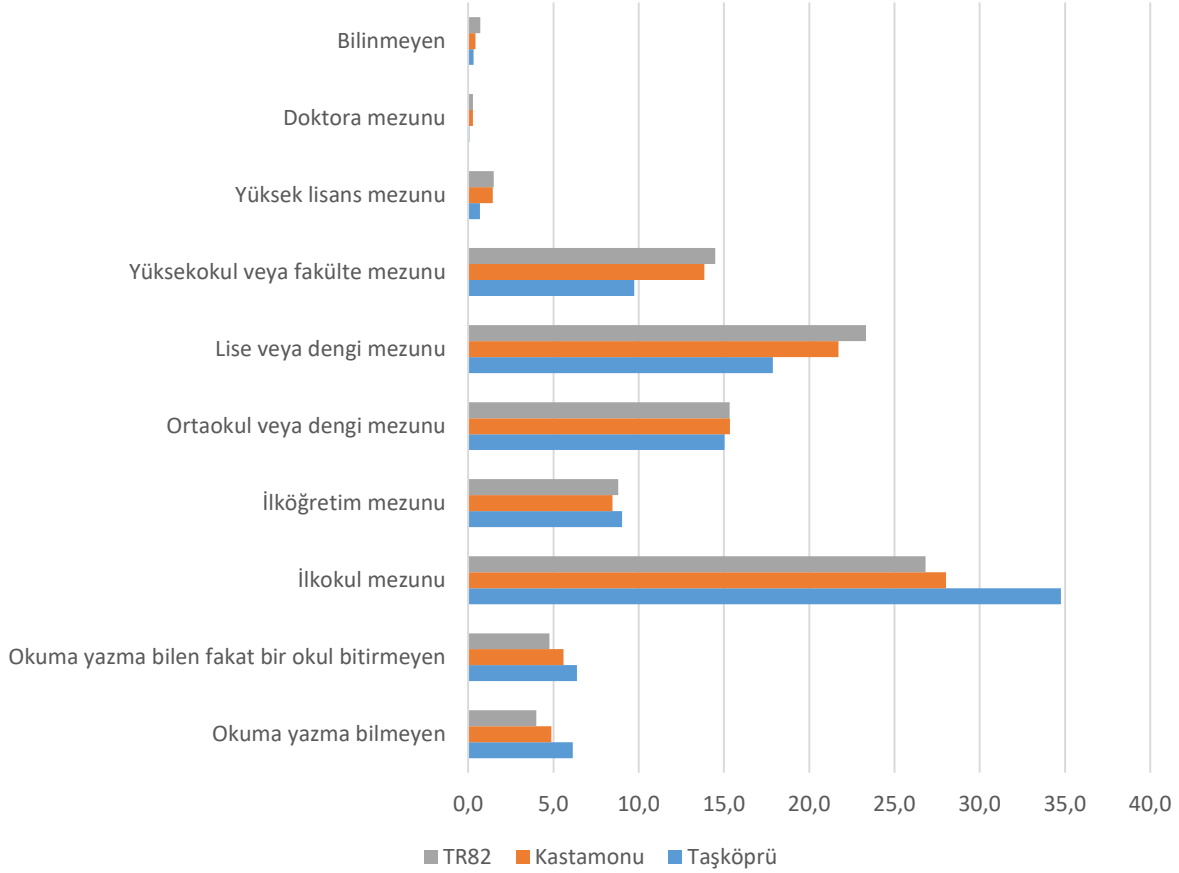
Bölgede 2020-2021 dönemi için mesleki ve teknik ortaöğretim seviyesinde okul, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları aşağıdaki grafik yardımıyla gösterilmiştir (Grafik 9). Taşköprü'de derslik başına düşen öğrenci sayısı 10 öğrenci ile Kastamonu ve TR82 Bölgesi (15 öğrenci) değerlerinden düşüktür. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ise 11 öğrenci ile 9 öğrenci değeri olan Kastamonu ve TR82 Bölgesine yakındır.

Grafik 9: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları,2021

Kaynak: (TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri ve TÜİK, 2021-2022)

*TR82 ve Türkiye verileri TÜİK Bölgesel İstatistikler veri tabanından elde edilmiştir.

Taşköprü, Kastamonu ve TR82 Bölgesi nüfusunun oransal olarak yapısı grafikte gösterilmiştir (Grafik-10). Taşköprü nüfusunun eğitim yapısının, Kastamonu ve TR82 Bölgesinden farklılaştığı görülmektedir. Taşköprü’de okuma yazma bilmeyenlerin (%6,1), okuma yazma bilen fakat okul bitirmeyenlerin (%6,4) ve ilkokul mezunu (%34,8) olanların oranı Kastamonu ve TR82 Bölgesi’nden yüksek olduğu görülmektedir. Taşköprü, Kastamonu ve TR82 Bölgesi’nde birbirine yakın olan değerlerde ilköğretim mezunu olanlar ortalama %8,7 oranına sahip iken ve ortaokul veya dengi mezunu olanların oranları ortalama %15,2’lik bir orana sahiptir. Lise veya dengi mezunu olanlar Taşköprü ilçesinde %17,9 oranı ile Kastamonu’da %21,7 ve TR82 Bölgesinde %23,3 orandan daha düşüktür. Bu farklılık yüksekokul veya fakülte mezunu olanların verilerinde de görülmektedir. Bu değerde Taşköprü’de yüksekokul veya fakülte mezunu nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %9,7 iken bu oran Kastamonu (%13,8) ve TR82 Bölgesi’nden (%14,5) daha düşük kalmaktadır. İlçenin eğitim durumuna göre göç verisi ile birlikte yorumlandığında göç verilen eğitim seviyesinin lise ve üstü mezunlar olması ve göç aldığı eğitim seviyesini ilkokul mezunları yoğunluklu olduğu görülmektedir.

Grafik 10: Eğitim durumu, 2022 (% Olarak)

Kaynak: (TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri ve TÜİK, 2021-2022)

*TR82 ve Türkiye verileri TÜİK Bölgesel İstatistikler veri tabanından elde edilmiştir.

Son beş yıl içinde kapanan kurum sayısı Tablo 7 ile gösterilmiştir. Kastamonu il genelinde 2018-2022 yılları arasında toplam 33 okul kapanırken, Taşköprü’de son beş yıl içinde 7 okul kapanmıştır. İl geneli ile karşılaştırıldığında, Taşköprü’de kapanan okulların Kastamonu toplamına oranı %21,21’dir.

Tablo 7: Son Beş Yıl İçinde Kapanan (2007 – 2011) Kurum Sayısı

İl/İlçe	2018	2019	2020	2021	2022
Kastamonu (İl Geneli)	6	10	11	2	4
Taşköprü	2	1	3	0	1

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Millî Eğitim Bakanlığı, Millî Eğitim Temel Kanunu ile tanınan eğitim hakkından yoksun kalması muhtemel ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim okul/kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan özel eğitim kursiyerlerinin resmî okul/kurumlarda taşıma yoluyla eğitime erişimlerini sağlamak adına taşımalı eğitim gerçekleştirmektedir. Yıllara göre ilçede ve Kastamonu’da taşımalı eğitim yapan okul sayısı son 5 yıl için aşağıda verilmiştir (Tablo 8). Kastamonu 5 yıllık trendine baktığımızda yıllar içinde taşımalı eğitimde belirgin artışlar gözlemlenmektedir. Temel, orta ve özel eğitim seviyelerinde 2018 yılında toplam 151 okulda taşımalı eğitim gerçekleştirilirken bu sayı 2022 yılında 173’e çıkmıştır. Bu belirgin artıştaki en

önemli nokta taşımali eğitim gerçekteşiren özel eğitim kurumlarında olmuştur. İl genelindeki artışa karşın, Taşköprü ilçesinde 2018 yılından 2022 yılına kadar taşımali eğitim yapan okul sayılarında önemli bir değişim görülmemektedir. İlçe 'de 2022 yılı itibariyle 5 temel eğitim, 8 ortaöğretim ve 6 özel eğitim seviyesinde olmak üzere toplam 19 okulda taşımali eğitim gerçekteşirilmektedir. Bu sayının 5 yıl öncesinde 20 okul olduğu göz önünde bulundurulduğunda, gerek ihtiyaç gerekse de var olan kaynakların durumunda kayda değer bir farklılık yaşanmadığı öne sürülebilmektedir.

Tablo 8: İlçede Taşımali Eğitim Yapan Okul Sayısı, 2018-2022

İl/İlçe	2018			2019			2020			2021			2022		
	Temel Eğitim	Orta Öğretim	Özel Eğitim	Temel Eğitim	Ortaöğretim	Özel Eğitim	Temel Eğitim	Ortaöğretim	Özel Eğitim	Temel Eğitim	Ortaöğretim	Özel Eğitim	Temel Eğitim	Ortaöğretim	Özel Eğitim
Kastamonu (İl Geneli)	85	35	31	88	33	39	83	34	37	92	27	50	90	23	60
Taşköprü	6	8	6	6	8	6	6	8	8	6	8	8	5	8	6

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

İlçeye ait üniversite ve yüksekokul verileri incelendiğinde, Taşköprü'de 1 Meslek Yüksekokulu bulunduğu ve bünyesinde 4 bölümde 5 ön lisans programı barındırdığı görülmektedir (Bkz.Tablo 9). Taşköprü Meslek Yüksekokulunda 20 akademik personel çalışmaktadır. Bu sayılar il ve bölge sayılarıyla kıyaslandığında oldukça düşük kalmaktadır. Ancak, ilçelerde sunulan yükseköğretim hizmetlerinin il merkezlerine göre daha kısıtlı olmasının tüm bölgelerde yaygın olduğu göz önünde bulundurulduğunda Taşköprü'nün bu alanda çok yetersiz bir noktada olmadığı düşünülebilir. İlçede fakülte, enstitü ve yüksekokul olmaması lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında yetişecek öğrencilerin de yer almaması anlamına gelmektedir.

Taşköprü Meslek Yüksekokulunda, bilgisayar programcılığı, elektrik, ilk ve acil yardım, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik, bankacılık ve sigortacılık ön lisans programları yer almaktadır.

Tablo 9: İlçe Yükseköğretim Verileri

	Fakülte	Enstitü	Yüksekokul	MYO	Arş. Uyg. Mer.	Bölüm	Ön Lisans Pr.	Lisans Pr.	Yüksek Lisans Pr.	Doktora Pr.
Taşköprü	-	-	-	1	-	4	5	-	-	-
Kastamonu	15	3	2	13	26	216	79	62	64	24
TR82	34	9	5	27	55	449	154	147	144	46
Türkiye	2.041	596	361	1.052	4.046	19.386	10.324	9.362	16.560	11.574

Kaynak: TR82 Bölgesi Üniversiteleri ve <https://istatistik.yok.gov.tr/> (Erişim tarihi:16.08.2023)

2.4. Sağlık

Bölgede, ilde ve ilçede 2022 yılı itibariyle faaliyet gösteren hastane, aile sağlığı merkezi ve toplum sağlığı merkezleri ile bunlarda bulunan yatak, gezici sağlık hizmetlerinden yararlanan hasta, yatak başına hasta, hekim başına hasta ve eczane sayıları gösterilmiştir (Bkz. Tablo 10). Taşköprü Devlet Hastanesi'nde bulunan yatak başına hasta sayısı 26 ile Kastamonu genelinden %10 daha iyi durumda olup, 67,4 olan bölge ortalamasına kıyasla da oldukça azdır. Hekim başına düşen hasta sayısında ise Taşköprü ilçesinde 12.446 olan hasta sayısı, Kastamonu'da 9.770 olan hasta sayısının üzerinde kalmış olup bölge geneline göre (13.819) daha düşüktür. Taşköprü ilçesinde 2022 yılında aktif çalışan hekim sayısı 28'dir. Kastamonu genelindeki toplam hekim sayısının 483 olduğu ve ilçe hekimlerinin oranının il genelinde %5,79'a denk geldiği göz önünde bulundurulduğunda Taşköprü'nün hekim sayısında artışa ihtiyaç duyduğu söylenebilmektedir.

Bir yaştan altındaki bir çocuğun ölümü olarak tanımlanan bebek ölümü, bebek ölüm hızı ile ölçülür. Bu değer ülkelerin ve bölgelerin kalkınma seviyesini gösteren önemli demografik bilgilerden biridir. Bebek ölüm hızı, toplumda bir yıl içinde canlı doğan ve bir yaşını tamamlamadan ölen bebek sayısının aynı yıl içerisinde söz konusu toplumda canlı doğan bebek sayısına oranının 1.000 ile çarpımı ile hesaplanır. (Ankara Üniversitesi, 2016) TR82 Bölgesinde %6,8 olan bebek ölüm hızı, Kastamonu'da %5,2 ve Taşköprü ilçesinde % 7,5'tir. Hekim başına düşen hasta sayısı, ilçede yer alan sağlık kurumu sayısı gibi etkenler ile ilişkili olacağı düşünülen bu değer, Türkiye geneline göre düşük olsa da il ve bölge ile karşılaştırıldığında yüksek olduğu görülmektedir.

Bunlara ek olarak, ilçede sağlık yatırımlarının devam ettiğinin bir göstergesi olarak, Taşköprü Devlet Hastanesi'nde Medikal Oksijen Üretim sistemi kurulmuş olup 2021 yılı başında devreye alınarak sıvı oksijen alımına ve tüp dolum işine son verilmiş, bu sayede önemli bir tasarruf sağlanmıştır. (Kastamonu İl Sağlık Müdürlüğü, 2021)

Tablo 10: Bölgede Sağlık Kuruluşları ve Uzman Personel Sayıları, 2022

	Taşköprü	Kastamonu	TR82
Hastane Sayısı	1	21	31
Aile Sağlığı Merkezi	3	53	75
Toplum Sağlığı Merkezi	1	20	32
Yatak Sayısı	50	1.121	-
Hekim Sayısı	28	483	-
Gezici Sağlık Hizmetlerinden Yararlanan Hasta Sayısı	153.012	871.176	913.289
Hasta Sayısı*	339.931	4.371.226	-
Yatak Başına Hasta Sayısı	26	31	67,4
Hekim Başına Hasta Sayısı	12.466	9.770	13.819
Bebek Ölüm Hızı (‰)	7,5	5,2	6,8
Eczane Sayısı	10	105	236

* Hasta sayısı, kamu hastaneleri, özel hastaneler ve aile sağlığı merkezlerinin toplamıdır.

Kaynak: Kastamonu İl Sağlık Müdürlüğü'nden alınan veriler kapsamında derlenmiştir.

2.5. Spor

TR82 Bölgesinde 14, Kastamonu'da 6, Taşköprü'de 1 Gençlik Merkezi gençlere sosyal ve kültürel hizmetler sunmaktadır. Buna ek olarak ilçede 4 spor tesisi faaliyet göstermektedir. Taşköprü'de 1 tane yarı olimpiik yüzme havuzu bulunmaktadır. Taşköprü'de toplam lisanslı sporcu sayısı 1.872 olup Aralık 2023 itibari ile faal lisanslı sporcu sayısı 194'tir.

Bölgesel Amatör Lig'de Kastamonu'yu temsil eden 3 takımdan biri olan Taşköprü Spor, Türkiye Futbol Federasyonu'nda Lisans sahibi 69 futbolcusu ile 2023-2024 sezonunda da yer almaktadır.

Tablo-11: Spor Tesisi ve Toplam Lisanslı Sporcu Sayıları, 2022

	Gençlik Merkezi Sayısı	Spor Tesisi Sayısı	Toplam Lisanslı Sporcu Sayısı
Taşköprü	1	4	1.872
Kastamonu	6	46	31.774
TR82	14	83	88.489
Türkiye	464	-	6.654.517

Kaynak: Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri, GSB (Erişim tarihi:17.08.2023)

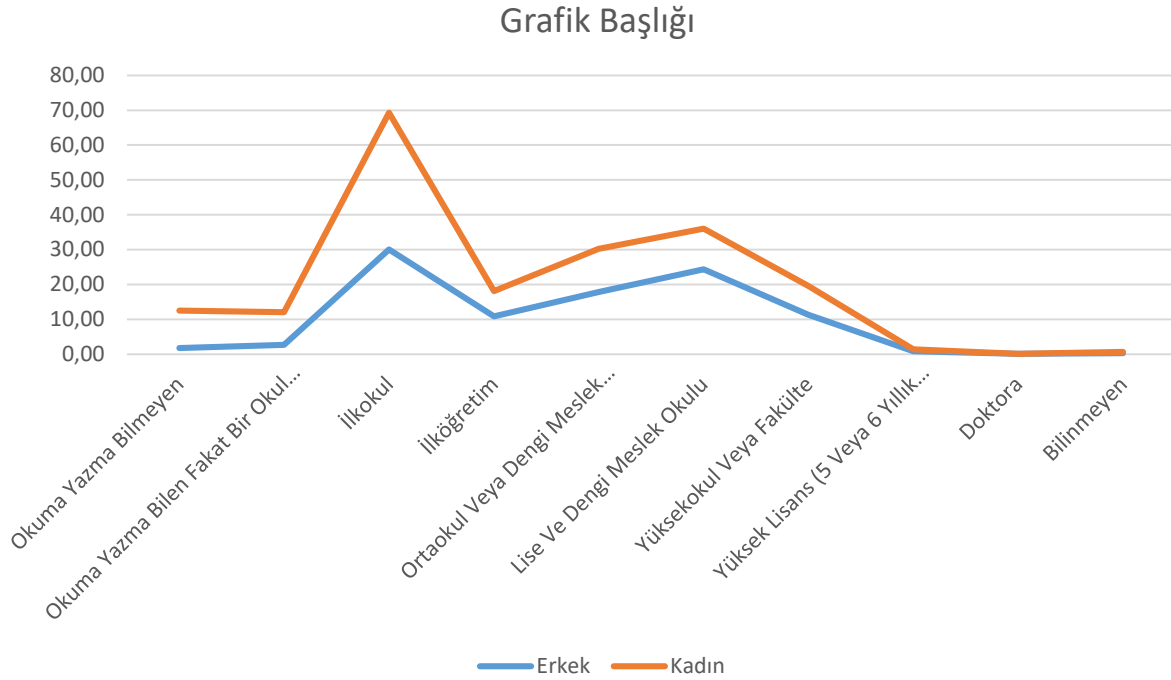
2.6. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın

Toplumsal cinsiyet biyolojik cinsiyetten farklı olarak, sosyo kültürel olarak belirlenen cinsiyet rollerine denk gelen bir tanımdır. Türkiye İstatistik Kurumu Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri veri setinde nüfus, doğurganlık, sağlık, engellilik, evlenme, aile yaşamı, boşanma, eğitim, iş gücü, seçilmiş meslekler, iş ve kazanç memnuniyeti, siyasal yaşam, şiddet ve güvenlik, zaman kullanımı, yoksulluk ve ölümlülük verilerini kullanan ancak bunlarla sınırlı olmayan kapsamlı bir veri analizi sonucu kadının statüsü ve toplumsal hayata katılımına dair yıllık ilerlemeleri paylaşmaktadır. İlçe bazında en net göstergelerden biri olan 15 yaş üzeri eğitim durumu burada temel olarak ele alınmıştır.

Taşköprü'de ilkökul mezunu seviyesi hariç her eğitim düzeyi için kadın ortalaması, erkek ortalamasından daha düşüktür. Dolayısıyla İlçede kadın eğitim oranının yetersiz olduğu söylenebilir. İlçe nüfusunda okuma yazma bilmeyen kadınların tüm kadınlara oranı %10,8 olurken bu oran erkeklerde yalnızca %1,7 olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitime erişimin en temel basamağı olan okuma yazma bilme durumunun yüksek bir orandaki kadın için gerçekleşmemiş olması eğitime erişim konusunda ilçenin desteklenmesi gerektiğinin bir göstergesidir. Benzer bir şekilde okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen kadın oranı %9,4'ken erkek oranı %2,7'dir. En alt seviyedeki iki eğitim düzeyinde toplam %20,2 oranında kadının bulunmasına karşılık toplam %4,4 erkeğin bulunması ilçenin eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda geri kaldığını göstermektedir. Taşköprü'de hem erkek hem kadınlar için eğitim düzeyinde yoğunlaşma en çok ilkökul mezuniyetine sahip olanlarda görülmektedir. Kadın nüfusun %39,2'si ve ilçe erkek nüfusunun %30,1'i ilkökul mezunudur. İlkokul sonrası eğitim seviyesi yükseldikçe her iki cinsiyet içinde oranlar düşmektedir. İlçede yüksekokul veya fakülte ve üzeri eğitimi tamamlamış olan kadın oranı %8,8 ve erkek oranı %12,3'tür. Tüm bu oranlara bakılırken ilçe eğitim durumunu nüfus ve göç istatistiklerinden bağımsız ele alınmamalıdır. Eğitim düzeyi yükseldikçe ilçede gerekli istihdam olanaklarını yakalayamayan kişilerin il merkezine ya da farklı şehirlere göçme ihtimalinin yükseldiği göz önüne alındığında ilçede ikamet eden kişilerin eğitim düzeyinin daha anlaşılır olacağı düşünülmektedir. Benzer bir şekilde, önceki bölümlerde detaylıca ele alınan nüfus yapısında ilçede

yoğunluğun gözlemlendiği 55-70 yaş arası kişilerin son yıllarda gerçekleşen eğitim yatırımlarından yararlanmak için ileri yaşlarda oldukları göz önünde bulundurulduğunda eğitim düzeyinin daha düşük seviyelerde yüksek oranlarda görülmesi anlam kazanacaktır. 15 yaş üzeri eğitim durumu istatistiklerinden hareketle ilçenin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlendirme ve destekleme çalışmalarına ihtiyaç duyduğu söylenebilmektedir.

Grafik 11: Toplumsal Cinsiyet ve Kadın 15 Yaş Üzeri Eğitim Durumu, 2022

Kaynak: TR82 ve Türkiye verileri TÜİK Bölgesel İstatistikler veri tabanından elde edilmiştir.

2.7. Kültür

Taşköprü'de 2022 yılına kadar, 34 yıldır Uluslararası Taşköprü Kültür ve Sarımsak Festivali düzenlenmektedir. 2023 yılında 35.'si düzenlenecek olan festival, ülkemizde şubat ayında yaşanan deprem felaketinden dolayı iptal edilmiştir. İlçede Taşköprü İlçe Halk Kütüphanesi ile Taşköprü Belediyesi Kütüphanesi bulunmakta olup 2 kütüphanede yaklaşık 20.000 kitap bulunmaktadır. İlçede Taşköprü Kent Tarihi Müzesi ve Pompeipolis antik kentinde kazı alanı yanında bulunan Pompeipolis Antik Kenti Tanıtım Merkezi bulunmaktadır. İlçede Taşköprü Belediyesi, Taşköprü Kültür Merkezi ve Endüstri Meslek Lisesi'ne ait yaklaşık 500 kişi kapasiteli toplantı salonu bulunmaktadır.

Tablo 11: İlçede Kültürel Göstergeler, 2023

	Düzenli Yapılan Etkinlik Sayısı	Kütüphane Sayısı	Müze Sayısı	Toplantı Salonu Sayısı	Toplam Toplantı Salonu Kapasitesi
Taşköprü	1	2	2	3	500

Kaynak: Taşköprü Belediyesi, 2023

2.8. Sivil Toplum Kuruluşları

2.8.1. Dernekler

İlçede faaliyet gösteren 39 derneğin, toplam 3.829 üyesi olmak üzere 2.978'i erkek ve 851'i kadın üyedir. Kadınların derneklere katılımı Kastamonu İli 'ne ve TR82 Bölgesi'ne göre oldukça yüksektir. Toplumsal hayata katılımın önemli göstergelerinden olan dernek üyeliğinde kadın sayısının yüksekliği ilçe adına olumlu bir sosyal gelişme olarak görülmektedir.

Tablo 12: Bölgede Dernek ve Üye Sayıları, 2022

	Dernek Sayısı	Üye Sayısı				
		Toplam	Erkek	Kadın	Erkek (%)	Kadın (%)
Taşköprü	39	3.829	2.978	851	77,77	22,23
Kastamonu	539	34.288	27.743	6.545	80,91	19,09
TR82	1.293	74.201	62.701	11.500	84,5	15,5
Türkiye	119.835	7.980.532	-	-	-	-

Kaynak: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2022

TR82 Bölgesi, Kastamonu ve Taşköprü'de faaliyet alanlarına göre derneklerin oranları gösterilmiştir. Buna göre; Taşköprü'de mesleki dayanışma ve eğitim dernekleri ve eğitim ve araştırma dernekleri öne çıkmaktadır.

Tablo 13: Faaliyet Alanına ve Türüne Göre Dernek Sayıları, 2023

	Taşköprü	Kastamonu	TR82	Türkiye
Mesleki Ve Dayanışma Dernekleri	15	176	378	38307
Dini Temelli Dernekler	3	109	315	17933
Spor Ve Spor İle İlgili Dernekler	2	47	95	6625
İnsani Yardım Dernekleri	2	30	103	6285
Eğitim Ve Araştırma Dernekleri	6	53	82	6237
Kültür, Sanat Ve Turizm Dernekleri	3	44	93	5947
Toplumsal Değerleri Yaşatma Derneği	0	7	44	2758
Çevre Ve Doğal Hayat Ve Hayvanları Koruma Derneği	0	9	24	2707
Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler	1	6	14	2670
Bireysel Öğreti Ve Toplumsal Gelişim Dernekleri	1	8	26	2557
İmar, Şehircilik Ve Kalkındırma Dernekleri	1	11	18	1563
Hak Ve Savunuculuk Dernekleri	0	7	14	1535
Engelli Dernekleri	1	6	20	1309
Düşünce Temelli Dernekler	1	6	14	1023
Kamu Kurumları Ve Personelini Destekleyen Dernekler	1	6	14	913
Gıda, Tarım Ve Hayvancılık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler	0	14	18	831
Dış Türklar Ve Dayanışma Dernekleri	0	0	4	763

	Taşköprü	Kastamonu	TR82	Türkiye
Uluslararası Dernekler	0	0	1	544
Şehit Yakını Ve Gazi Dernekleri	1	4	10	499
Yaşlı Ve Çocuklara Yönelik Dernekler	0	0	8	306

Kaynak: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2023

2.8.2. Vakıflar

İlçede, Kastamonu'da ve TR82 bölgesinde bulunan vakıf sayıları Tablo-15 ile belirtilmiştir. 2013 verileri ile kıyaslandığında Kastamonu ve TR82 bölgesinde bulunan vakıf sayılarında yaklaşık %10'luk artış gözlemlenirken, son 10 senede Taşköprü'de bulunan vakıf sayısında artış ya da azalış yaşanmamıştır.

Tablo 14: Bölgede Bulunan Vakıflar, 2022

	Vakıf Sayısı
Taşköprü	3
Kastamonu	39
TR82	68
Türkiye	6307

Kaynak: Vakıflar Genel Müdürlüğü (Erişim Tarihi: 25.08.2023)

2.9. İstihdam ve Sosyal Güvenlik

Bölgeye ait temel iş gücü göstergeleri aşağıda gösterilmiştir. Tabloda da görüldüğü üzere, TR82 Bölgesinde 15 yaş üzeri iş gücüne katılma oranı %53,1 ve istihdam oranı %49,8'dir. Bu oranların Türkiye geneli için sırasıyla % 53,1 ve %47,5 olduğu düşünüldüğünde bölgenin iş hayatı anlamında Türkiye geneli ile paralel bir ilerleyiş sergilediği söylenebilmektedir. Bölgede işsizlik oranı 2022 yılsonunda %6,2 iken Türkiye geneli oran %10,4 seviyesinde olduğu için istihdama erişim konusunda bölgenin ülke genelinden daha iyi bir noktada olduğu görülebilmektedir.

Tablo 15: Bölgede Temel İşgücü Göstergeleri, 2022

(15+ yaş, Bin kişi)	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne dâhil olmayanlar	İşgücüne katılma oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	635	337	317	21	298	53,1	49,8	6,2

Kaynak: TÜİK Bölgesel İstatistikler Veri Portalı

Kastamonu ili sosyal güvenlik istatistiklerine göre aktif ve pasif sigortalı sayıları Tablo 'da gösterilmiştir. Buna göre Kastamonu'da aktif sigortalı olan kişi sayısı 101.118 iken pasif sigortalı aylık ve gelir alanların toplam sayısı 79.885'dir. Kastamonu'da 2022 yılında yaşlılık aylığı alan kişi 52.676 kişi olup ildeki 65 yaş üstü nüfusun %72'sini oluşturmaktadır.

Tablo 16: Kastamonu Sosyal Güvenlik İstatistikleri, 2022

Gösterge	2022 ORT
Sigortalı, Aktif, Toplam (4a, 4b, 4c)	101.118
Sigortalı, Pasif, Toplam Aylık ve Gelir Alanlar (4a, 4b, 4c) (Kişi)	79.885
Sigortalı, Pasif, Yaşlılık Aylığı Alanlar (4a, 4b, 4c) (Kişi)	52.676
Sigortalı, Pasif, Malullük Aylığı Alanlar (4a, 4b, 4c) (Kişi)	641
Sigortalı, Pasif, Vazife Malullük Aylığı Alanlar (4c)	74
Sigortalı, Pasif, Ölüm Aylığı Alanlar (Hak sahibi) (4a, 4b, 4c) (Kişi)	25.660
Sigortalı, Pasif, Sürekli İş Göremezlik Ölüm Geliri Alanlar (Hak sahibi) (4a, 4b)	479

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu, 2022

Taşköprü ilçesi, Kastamonu ve TR82 verilerine göre işyeri ve SGK kapsamındaki aktif çalışanların sayısı aşağıda gösterilmiştir (Tablo-18). İlçenin coğrafi yapısı, ekonomik gelişmişlik durumu ile nüfus özellikleri (nüfus yoğunluğu, yaş, cinsiyet) göz önünde bulundurulduğunda il ve bölgeye göre kıyasla verilerin beklenen düzeyde olduğu görülmektedir. Taşköprü'de 2022 yılında toplam 500 iş yeri bulunmakta iken SGK kapsamında aktif çalışan sayısı ise 2.300 olarak belirlenmiştir. Kastamonu'daki 8.309 iş yerinin yaklaşık %6'sı Taşköprü ilçesinde bulunmaktadır.

Tablo 17: Bölgede İşyeri ve SGK Kapsamında Aktif Çalışan Sayısı, 2022

İl/İlçe	SGK Kapsamında Aktif Çalışan Sayısı	Toplam İş Yeri Sayısı
Taşköprü	2.300	500
Kastamonu	104.135	8.309
TR82	213.184	16.225
Türkiye	25.793.200	2.108.703

Kaynak: Kastamonu, Çankırı, Sinop SGK İl Müdürlükleri, <https://veri.sgk.gov.tr/> Erişim Tarihi:25.08.2023

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) destekli İşbaşı Eğitim Programı (İEP) kapsamında Taşköprü ilçesinde iş gücüne dâhil olmaya başlayan kişilere ait bilgiler aşağıda verilmiştir (Tablo-19). İşbaşı eğitim programı; nitelikli iş gücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktadır. Bu sayede işverenler ihtiyaç duydukları iş gücünü herhangi bir maliyete katlanma zorunluluğu bulunmadan kendileri yetiştirme imkânına kavuşmakta ve doğru işçi bulma olanağı elde etmektedirler. (İŞKUR, 2023) İŞKUR destekli İEP programı kapsamında, 2022 yılında, Taşköprü ilçesinde istihdama katılıma adım atan toplam 88 kişinin 32'si kadın, 56'sı erkektir. İlçede İEP kapsamında işe yerleşen erkeklerin büyük çoğunluğu (56 kişiden 46'sı) Ahşap İşleme Makineleri Operatörü olarak istihdam edilmişken, kadınlarda

yoğunlaşmanın %93,75 ile (32 kişiden 30'u) Konfeksiyon işçisi mesleğinde gerçekleşmiştir. İEP kapsamında 2022 yılında ilçede işbaşı yapan kişilerin il genelindeki sayıya oranı %15,41'dir.

Tablo 18: Taşköprü İşbaşı Eğitim Programı Verileri

	Meslek	Program Türü	Başlangıç	Bitiş	Erkek	Kadın	Toplam
Taşköprü	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	İEP	12.01.2022	9.04.2022	1	0	1
Taşköprü	Satış Danışmanı / Uzmanı	İEP	19.01.2022	15.04.2022	0	1	1
Taşköprü	Sekreter	İEP	8.02.2022	7.05.2022	0	1	1
Taşköprü	Ahşap İşleme Makineleri Operatörü	İEP	18.02.2022	16.08.2022	25	0	25
Taşköprü	Ahşap İşleme Makineleri Operatörü	İEP	5.03.2022	31.08.2022	1	0	1
Taşköprü	Konfeksiyon İşçisi	İEP	7.06.2022	4.12.2022	8	30	38
Taşköprü	Ahşap İşleme Makineleri Operatörü	İEP	26.10.2022	20.04.2023	20	0	20
Taşköprü	Un İmal İşçisi	İEP	24.12.2022	20.06.2023	1	0	1
Taşköprü				Genel	56	32	88
Kastamonu				Genel	220	351	571

Kaynak: Kastamonu İŞKUR Müdürlüğü

Taşköprü Ticaret ve Sanayi Odası 2023 yılı, yıl ortası verilerine göre Taşköprü ilçesinde sanayi işletmelerinde istihdam edilen 705 kişi 6 ana sektöre dağılım göstermiştir. İlçe sanayi sektörü istihdamında, %63,4 (447 kişi) ile "Kâğıt, Kâğıt Ürünleri ve Basım İmalatı, Kimya Petrol Kömür Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı, Dokuma Giyim Eşyası ve Deri İmalatı" sektörü ilk sırada, %19,1 (135 kişi) ile "Orman ürünleri ve mobilya imalatı" ikinci sırada ve %11,5 (81 kişi) ile "Gıda İçki İmalatı" sektörü üçüncü sırada yer almıştır. İlk üç sıradaki sektörler dışında toplam istihdam edilen 705 kişinin 42'si yoğunluk olarak sırasıyla "Taş ve Toprağa Dayalı İmalat Sanayi" (%4,4 – 31 kişi), "Metal Eşya Makina Ulaştırma Aracı Mesleki ve İlmi Ölçme Aleti İmalatı" (%1,3 – 9 kişi) ve "Diğer İmalat Sanayi (Maden)" (%0,3 – 2 kişi) sektörlerine dağılım göstermektedir.

Tablo 19: İlçedeki Sanayi İşletmelerinde İstihdamın Sektörel Dağılımı

	İşletme sayısı	Çalışan S.
Gıda İçki İmalatı	19	81
Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı	14	135
Kâğıt, Kâğıt Ürünleri ve Basım İmalatı, Kimya Petrol Kömür Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı, Dokuma Giyim Eşyası ve Deri İmalatı	5	447
Taş ve Toprağa Dayalı İmalat Sanayi	3	31
Metal Eşya Makina Ulaştırma Aracı Mesleki ve İlmi Ölçme Aleti İmalatı	4	9
Diğer İmalat Sanayi (Maden)	4	2
Toplam	49	705

Kaynak: Taşköprü Ticaret ve Sanayi Odası'ndan alınan veriler kapsamında derlenmiştir.

3. EKONOMİK YAPI

3.1. Sanayi

Kastamonu iline bağlı bulunan 20 ilçeye ait sanayi işletmesi sayısı ve bu işletmelerde gerçekleşen istihdam sayısı tabloda verilmiştir. Bu veriler ışığında, Taşköprü ilçesinde yer alan sanayi işletmesi sayısının il genelinin %5.8'ine denk geldiği ve bu işletmelerde 2022 yılında istihdam edilmiş olan 736 kişinin de aynı yıl için Kastamonu il genelinin % 5,1'ini oluşturduğu görülmektedir. Taşköprü, Kastamonu ilçeleri arasında sanayi tesisine sahip olma bakımından üçüncü sırada, bu tesislerde gerçekleştirilen istihdam açısından dördüncü sırada yer almaktadır. Sanayi üretiminin gelişmişlik göstergeleri arasında yer aldığı düşünüldüğünde Taşköprü'nün ilçeler arasındaki gelişmişlik seviyesi de bu sıralamalardan anlaşılabilir.

Tablo 20: Kastamonu'da Sanayi İşletmeleri Ve İstihdamın İlçelere Dağılımı, 2022

İlçe	Sanayi İşletmesi Sayısı	İstihdam Sayısı
Abana	17	129
Ağlı	8	114
Araç	17	541
Azdavay	12	122
Bozkurt	36	374
Cide	18	138
Çatalzeytin	6	38
Daday	14	112
Devrekâni	45	321
Doğanyurt	1	2
Hanönü	5	652
İhsangazi	9	230
İnebolu	31	414
Küre	8	880
Merkez	240	5736
Pınarbaşı	10	213
Seydiler	24	505
Şenpazar	1	12
Taşköprü	49	736
Tosya	294	3177
Toplam	845	14,446

Kaynak: <https://www.kastabil.gov.tr/veritablolari/kastamonu/sanayi> Erişim tarihi 24.10.2023

Taşköprü ilçesinde kurulmuş ve gelişmekte olan Taşköprü Organize Sanayi Bölgesi (OSB) 70 hektar alana ve 23 parselde sahip olarak planlanmıştır. OSB içerisinde 2021 yılı itibarıyla üretim faaliyetlerine başlayan 2 işletmede toplam 20 kişi istihdam edilmektedir. Taşköprü KSS'nin doluluk oranı ve Taşköprü'de yıllar içinde sanayi gelişim hızı göz önünde bulundurulduğunda OSB içerisinde faaliyete geçen işletme ve buralarda gerçekleşen istihdam sayılarında önümüzdeki yıllarda artış beklenmektedir. Mevcut durumda inşaat halinde olan 8 proje aşamasında olan 7

firma bulunmaktadır. Bu firmaların faaliyete geçmesi ile birlikte istihdam yaratma ve iş gücüne katılım konularında Taşköprü OSB'nin bölgede önemli bir etkisinin olması beklenmektedir.

Tablo 21: Kastamonu Organize Sanayi Bölgeleri, 2023

OSB Adı	Alan (h)	Parsel Sayısı	Üretime Geçen İşletme Sayısı	İstihdam Sayısı	Proje Doluluk Oranı	Ağırlıklı Sektör Grubu
Kastamonu Merkez OSB	1225	37	33	2,215	%89	Fabrikasyon sunta levha MDF Mobilya Tekstil ürünleri ve Kaçuk - Plastik İmalatı
Tosya OSB	63	39	29	1760	%74	Ahşap Ürünleri, Tekstil Isı Yalıtım Malzemesi, Tekstil İmalatı
Seydiler OSB	105	43	17	567	%40	Tekstil, Döküm Mermer Kesim, Gıda ve Metal Eşya İmalatı
Taşköprü OSB	70	23	2	20	%9	Gıda İmalatı
Devrekâni Hayvancılık İht. OSB						Kurulum Aşamasında

Kaynak: <https://www.kastabil.gov.tr/veritablolari/kastamonu/sanayi> Erişim tarihi 24.10.2023

Organize Sanayi Bölgesi kurulmasından önce de Taşköprü'de faal olan Taşköprü Küçük Sanayi Sitesinde 126 işyeri bulunmaktadır. İlçeler arası bir kıyaslama yapıldığında, Sanayi sitelerinde bulunan işyeri sayısı bakımından Kastamonu Merkez'den sonra Taşköprü ilçesi ikinci sırada gelmektedir.

Tablo 22: Kastamonu'da Bulunan Küçük Sanayi Siteleri

Sanayi Siteleri	İşyeri Sayısı
Kastamonu Merkez Eski KSS	Sayılamamıştır
Kastamonu Merkez Yeni KSS	251
Tosya Yeni KSS	99
Tosya Madeni Eşya (1 Bölüm) KSS	103
Tosya Ağaç İşleri KSS	24
Tosya Dokumacılar KSS	19
Taşköprü KSS	126
Araç KSS	94
Devrekâni KSS	95
Çatalzeytin KSS	43
Bozkurt KSS	65
Abana KSS	-

Kaynak: <https://www.kastabil.gov.tr/veritablolari/kastamonu/sanayi> erişim tarihi 24.10.2023

2022 yılında Kastamonu ve TR82 bölgesinde kurulan, tasfiye edilen ve kapanan şirket bilgileri aşağıdaki tabloda verilmiştir. Hem bölgede hem de ilde yeni şirket, kooperatif ve gerçek kişi ticari işletmesi kurumlarının tasfiye ve kapanmalardan daha fazla sayıda olduğu görülmekteyken bunun ekonomik hayatta bir hareketliliğe işaret ettiği söylenebilmektedir.

Tablo 23: Kastamonu ve Bölgede Kapanan, Kurulan ve Tasfiye Edilen Şirket Sayısı, 2022

	2022 Ocak-Aralık (On iki aylık)								
	Kurulan			Tasfiye		Kapanan			
	Şirket	Koop.	Ger. Kişi Tic. İşl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger. Kişi Tic. İşl.	
Kastamonu	176	38	50	46	11	42	16	77	
TR82 Bölgesi	326	56	103	77	19	71	28	166	
Türkiye	140229	1985	27097	22075	922	23170	1133	23149	

Kaynak: TOBB internet sayfası, Erişim tarihi 24.10.2023

Şirket türleri genel olarak; şahıs şirketleri, sermaye şirketleri, kooperatifler ve diğer şirketler şeklinde sınıflandırılabilir. İlçedeki ekonomik faaliyetlerin 10 yıllık gelişimine iyi bir örnek olarak 2013 yılında ilçedeki şirket yapısı incelendiğinde, Taşköprü’de 146 şahıs, 124 sermaye, 82 kooperatif şirketi bulunmaktaydı. Günümüze geldiğimizde ise, tüm türdeki şirket sayılarında gözle görülür bir artış gerçekleşmiş, 174 şahıs, 196 sermaye, 112 kooperatif ve 3 diğer türler olmak üzere toplam 485 şirket sayısına ulaşılmıştır. Bu da, ilçedeki toplam şirket sayısında 10 yıl içerisinde %37,8’lik bir artış olduğunu göstermektedir.

Tablo 24: İlçedeki Şirket Türleri, 2023

	Şahıs Şirketi	Sermaye Şirketi	Kooperatif	Diğer	Toplam
Taşköprü	174	196	112	3	485

Kaynak: Çankırı, Kastamonu, İnebolu, Taşköprü, Tosya, Sinop, Boyabat TSO (Veriler 07.04.2023 tarihinde gelen bilgiler kapsamında derlenmiştir.)

Uluslararası bir kodlama sistemi olan ve işletmelerin gerçekleştirdiği ekonomik faaliyetlerin tehlike sınıfını belirleyen NACE koduna göre, Taşköprü’de sayıca fazla olan işletmelerin faaliyet alanları Tabloda verilmiştir. Tablodan da görüldüğü gibi yoğunlaşmanın en çok görüldüğü NACE faaliyet alanı 82 işletmeyi kapsayan Perakende ticaret olurken, ikinci sırada 61 işletme ile bina inşaatı ve üçüncü sırada 62 işletme içeren ormancılık ve tomrukçuluk faaliyetleri yer almaktadır. İlçede işletme bazında yoğunlaşma gösteren toplam 11 NACE faaliyet alanı bulunmaktadır. Geçen yıllar içinde ilçedeki tarım ve gıdaya dayalı imalat sektöründe yer alan firma yoğunlaşmasının azaldığı, ticaret, finansal hizmetler, inşaat gibi alanlarda faaliyet gösteren firmaların artış gösterdiği görülmektedir.

Tablo 25: Taşköprü'de Nace Sınıflandırmasına Göre Sayıca Fazla Olan İşletmelerin Faaliyet Alanları, 2023

Nace Faaliyet Adı	Nace Kodu (2'li)	İşletme Sayısı
Perakende ticaret (motorlu taşıtlar ve motosikletler hariç)	47	82
Bina inşaatı	41	61
Ormancılık ve tomrukçuluk	2	19
Toptan ticaret (motorlu taşıtlar ve motosikletler hariç)	46	15
Finansal hizmetler ve sigorta faaliyetleri için yardımcı faaliyetler	66	10
Gıda ürünlerinin imalatı	10	9
Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	49	8
Sigorta ve emeklilik fonları hariç finansal hizmet faaliyetleri	64	7
Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	56	6
Özel inşaat faaliyetleri	43	6
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden	16	5

Kaynak: Taşköprü TSO'dan alınan veriler ışığında derlenmiştir.

3.1.1. İlçede Öne Çıkan Sektörler

Taşköprü'de imalat alanında faaliyet gösteren işletmelerin Nace koduna göre sayıları Tablo ile gösterilmiştir. Buna göre, Taşköprü'de en çok gıda ürünleri imalatının öne çıktığı görülmektedir. Taşköprü Ticaret ve Sanayi Odası'ndan alınan bilgiye göre gıda ürünleri imalatı içinde sarımsak üretimi alanının ana nokta olduğu görülmektedir. İlçenin tarım ve ormancılık gibi öne çıkan sektörlerine dayalı imalatların da ana sektörlerden birini oluşturması coğrafi koşulların sanayide etkili olduğunun bir göstergesidir. Buradan da görülebileceği gibi, imalatın geliştirilmesi konusunda yapılacak yatırımların ve desteklerin, ilçenin önemli değerlerinden olan sarımsak üretimi, ormancılık gibi alanlarda olması hem uzmanlık ve bilgi birikimi hem de kaynaklara erişim açısından kolaylık sağlayacaktır.

Tablo 26: Taşköprü'de İmalat Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Nace Koduna Göre Sayıları, 2021

NACE Faaliyet Adı	NACE Kodu (2'li)	İşletme Sayısı	Oran (%)
Gıda Ürünlerinin İmalatı	10	28	43,8
Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç); Saz, Saman ve Benzeri Malzemelerden Örülerek Yapılan Eşyaların İmalatı	16	11	17,2
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	23	8	12,5
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine Ve Teçhizat Hariç)	25	4	6,3
Giyim Eşyalarının İmalatı	14	2	3,1
Temel Eczacılık Ürünlerinin Eczacığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	21	2	3,1
Mobilya İmalatı	31	2	3,1
Tekstil Ürünlerinin İmalatı	13	1	1,6
Kâğıt Ve Kâğıt Ürünlerinin İmalatı	17	1	1,6
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine Ve Ekipman İmalatı	28	1	1,6
Kayıtlı Medyanın Basılması Ve Çoğaltılması	18	1	1,6
Ana Metal Sanayii	24	1	1,6
Makine Ve Ekipmanların Kurulumu Ve Onarımı	33	1	1,6
Motorlu Kara Taşıtı, Treyler (Römork) Ve Yarı Treyler (Yarı Römork) İmalatı	29	1	1,6

Kaynak: (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2021)

Taşköprü'de aktif olan sanayi işletmelerinin çalışan sayısına göre ölçek dağılımı Tablo 'da verilmiştir. 2023 yılında güncellenen yönetmelikteki (KOSGEB, 2023) tanımlara göre mikro ölçekli işletme 10 kişiden az çalışanı olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosu 10 milyon liraya kadar olan işletmeleri kapsamaktadır. İlçede bu koşulları sağlayan mikro ölçekli sanayi işletmelerinde çalışan sayısı toplam 117'dir. Küçük ölçekli işletme ise 50 kişiden az personeli olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosu 100 milyon lirayı aşmayan iş yerlerini kapsamaktadır. Buna göre, Taşköprü'de 49 kişi küçük ölçekli işletmede istihdam edilmektedir. Orta ölçekli işletmede ise bu limitler en fazla 250 kişi ve 500 milyon liradır. İlçede 528 kişi orta ölçekli işletmelerde çalışmaktadır. Tablodaki verilerden hareketle sanayi işletmelerinde çalışanların yoğunlukla mikro ve orta ölçekli işletmelerde çalıştığı söylenebilir.

Tablo 27: Sanayi İşletmelerinin Çalışan Sayısına Göre Ölçek Dağılımı

	Mikro Ölçekli İşletme çalışan Sayıları	Küçük Ölçekli İşletme Çalışan Sayısı	Orta Ölçekli İşletme Çalışan sayıları
Taşköprü	117	49	528

Kaynak: (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2021)

Taşköprü özelinde, ilçe bazında öne çıkan meslek kolları ve işletme sayıları incelendiğinde bakkallık, bayilik meslek grubunun öne çıkan 5 grup içinde en fazla iştirak edileni olduğu görülmektedir. Oto servisçiliği, öne çıkanlar arasında en farklılaşan meslek grubu olurken, ilçede

en fazla icra edilen üçüncü durumundadır. Diğer meslek grupları olan fırıncılık, lokantacılık, kahvehanecilik ve bakkallık, bayilik gruplarının yiyecek ve içecek temelli hizmet grupları olduğu göze çarptığı için oto servisçiliği bu grup arasında farklılaşmaktadır.

Tablo 28: İlçe Bazında Öne Çıkan Meslek Kolları Ve İşletme Sayıları

Meslek Grupları	Adedi	Mesleği
Fırıncılık	28 Ad.	Ekmek, Pide Vs.
Lokantacılık	40 Ad.	Yiyecek Hizmetleri, Kafeterya, Fast Food, Vs.
Kahvehanecilik	59 Ad.	Kafe, Çay Ocağı Vs.
Oto Servisçiliği	55 Ad.	Oto Elektrik, Kaporta, Mekanik Tamir Vs.
Bakkallık, Bayilik	68 Ad.	Bakkal, Market, Büfe, Kuruyemiş Vs.

Kaynak: Taşköprü Esnaf ve Sanatkarlar Odası'ndan alınan veriler kapsamında derlenmiştir. (20.03.2023)

Toplumsal cinsiyet ve kadın başlığında da bahsedildiği gibi ekonomik göstergeler toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın güçlenmesi kapsamında önemli yer tutmaktadır. Bu bağlamda, iş yeri sahipliğini vurgulayan Taşköprü'deki kadın esnaflara dair bilgiler Tablo-31'de sunulmuştur. Taşköprü'de toplam kadın esnaf sayısı 58'dir. Kadın esnafların en çok hizmet sektöründe (24 kişi, %41,4) faaliyet gösterdiğini, bunu %34,5 (20 kişi) ile alım satım sektörünün, %13,8 ile ticaret sektörünün ve son olarak %10,3 ile imalat sektörünün izlediği görülmektedir. Kadın esnaflar ile ilçe günlük yaşamında en yoğun olarak bakkalcılık yaparken karşılaşılabilecekken, lokantacılıktan kaynaklılığa, tuhafiyecilikten terziliğe kadar çeşitli meslek gruplarında kadın esnaf meslek sahipleri ilçede bulunmaktadır.

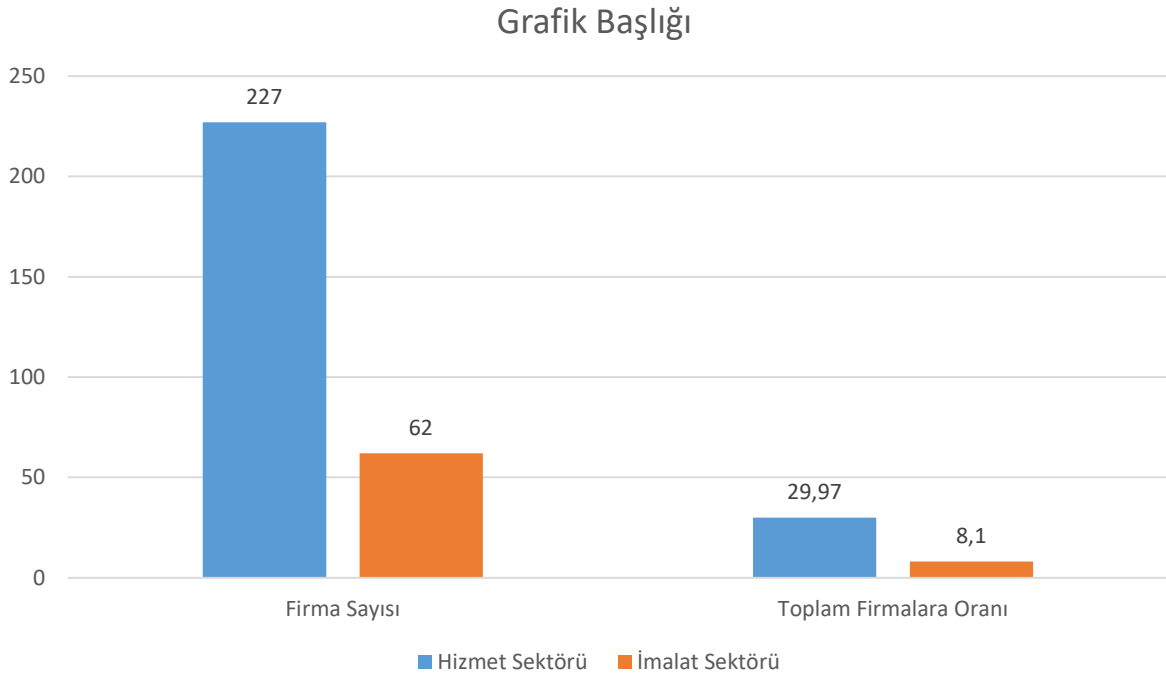
Tablo 29: Taşköprü'de Kadın Esnafların Meslek Grupları, 2023

	Adedi	Meslek Alanı
Bakkallık	14 Ad.	Alım Satım Sektörü
Lokantacılık	9 Ad.	Hizmet Sektörü
Pazarcılık	8 Ad.	Ticaret Sektörü
Tuhafiyecilik	6 Ad.	Alım Satım Sektörü
Pidecilik	6 Ad.	İmalat Sektörü
Kaynakçılık	5 Ad.	Hizmet Sektörü
Kahvehanecilik	5 Ad.	Hizmet Sektörü
Terzilik	5 Ad.	Hizmet Sektörü

Kaynak: Taşköprü Esnaf ve Sanatkarlar Odası'ndan alınan veriler kapsamında derlenmiştir. (20.03.2023)

Bölgedeki esnaf faaliyet alanlarının genel dağılımına bakmak istediğimizde özellikle öne çıkan hizmet ve imalat alanlarındaki esnaf işletmelerinin sayısı ve ilçe genelindeki işletmeler içindeki oransal dağılımları Tabloda verilmiştir. İlçedeki tüm firmaların %29,97'sine denk gelen 227 firma ile hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmeler öne çıkmaktadır. İmalat sektörüne baktığımızda ise, sektörün ilçe toplam firma sayısı içindeki oranı yalnızca %8,1 olup, bu alanda faaliyet gösteren toplam 62 işletmenin Taşköprü'de yer aldığı görülmektedir.

Grafik 12: İlçe Bazında Faaliyet Alanlarına Göre (Hizmet, İmalat Vb.) Esnaf İşletmeleri Sayısı Ve Oransal Dağılımları

Kaynak: Taşköprü Esnaf ve Sanatkarlar Odası'ndan alınan veriler kapsamında derlenmiştir. (20.03.2023)

Bölgede, ilde ve ilçede Ticaret ve Sanayi Odaları kapsamında faaliyetini sürdüren kooperatif sayıları aşağıda verilmiştir. Kooperatifçiliğin yeniden yükselişe geçtiği, özellikle kadınların iş gücü piyasasına katılımının önünü açtığı düşünüldüğünde ilçede 82 adet kooperatifin bulunmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Kastamonu geneli ile kıyaslama yapıldığında, Taşköprü'de yer alan kooperatiflerin il genelinin yaklaşık %22'sine denk geldiği görülmektedir. Merkez ilçenin gelişmişliği ve ekonomik faaliyetlerdeki dominantlığı göz önünde bulundurulduğunda bu oranın oldukça gelecek vadeden bir gelişme olduğu düşünülmektedir. Taşköprü kooperatifleri TR82 bölgesinin %18'ini oluşturmaktadır. 81 ilin ve bunlara bağlı ilçelerin tamamındaki sayılara baktığımızda ise, ilçenin sahip olduğu kooperatiflerin ülkedeki toplamın yaklaşık %1'ine denk geldiği görülmektedir.

Tablo 30: Bölgedeki Kooperatif Sayısı

	Kooperatif Sayısı
Taşköprü	82
Kastamonu	374
TR82 Bölgesi	456
Türkiye	84.232

Kaynak: Çankırı, Kastamonu, İnebolu, Taşköprü, Tosya, Sinop, Boyabat TSO'dan alınan veriler kapsamında derlenmiştir.

3.2. Tarım ve Hayvancılık

Tarım ve hayvancılık Taşköprü'de önde gelen ekonomik faaliyetler arasında yer almaktadır. Özellikle Taşköprü adıyla ilk akla gelen ürün olan ve Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından 2010 yılında coğrafi işaret tescili sağlanan Taşköprü sarımsağının üreticiliğinin yer aldığı bu sektör ilçenin analizinde önemli bir parçayı oluşturmaktadır. Tarıma elverişli alanlara ilişkin bilgiler ve buralarda üretilen tarım ürünlerinin grupları, bu gruplarda yer alan ve ilçedeki tarımsal üretimde öne çıkan ürünler ile hayvancılık kapsamında ilçede gerçekleştirilen faaliyetlerin ayrıntıları bu başlık altında yer alan alt başlıklarda detaylı olarak incelenmektedir.

3.2.1. Tarımsal Yapı ve Alan

Taşköprü sahip olduğu 245.233 dekar tarım alanı ile Kastamonu'daki toplam tarım alanının %16,89'unu ve TR82 bölgesinde var olan toplam tarım alanının %5,57'sini oluşturmaktadır (Bkz. Tablo-34). İlçede toplam tarım alanının yalnızca %5,63'ü nadasa bırakılmakta ve yaklaşık olarak %94'ü ekilmektedir. Sebze bahçeleri alanı açısından değerlendirildiğinde Taşköprü'nün il genelinde sebze bahçesi olarak kullanılan alanın yarısından fazlasını kapladığı görülmekte ve bu sebeple ilçenin Kastamonu'da önemli bir potansiyele sahip olduğu söylenebilmektedir. Toplam tarım alanı içindeki en geniş alan Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler için ayrılmış olup, 204.236 dekar alana sahip Taşköprü bu grupta ilin %17,84'nü ve bölgenin %7'sini oluşturmaktadır.

Tablo 31: Taşköprü, Kastamonu ve TR82'de Tarım Alanları, 2022 (Dekar olarak)

	Toplam Tarım Alanı	Nadas Alanı	Sebze Bahçeleri Alanı	Meyve Bahçeleri Alanı	Süs Bitkileri Alanı	Tahıllar Ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı
Taşköprü	245.233	13.800	26.533	664	0	204.236
Kastamonu	1.451.118	138.060	52.084	116.683	20	1.144.271
TR82	4.398.671	934.802	130.895	161.436	20	2.758.219
Taşköprü/Kastamonu (%)	16,89	9,99	50,94	0,56	0	17,84
Taşköprü/TR82 (%)	5,57	1,47	20,27	0,41	0	7

Kaynak: TÜİK Veri tabanı (Erişim Tarihi: 21.08.2023)

3.2.2. Bitkisel Üretim

Taşköprü'de ekilen alanların ve üretim miktarlarının Kastamonu'daki ekilen alan ve üretim miktarlarına oranına bakıldığında, Taşköprü'de endüstriyel bitkilerin öne çıktığı görülmektedir. Bu grupta pancar, haşhaş, susam, tütün, kenevir, aspir, ayçiçeği gibi sanayide hammadde olarak kullanılabilen çeşitli ürünler yer almaktadır. Endüstriyel bitkilerde Kastamonu ekim alanının %51,4'ü Taşköprü İlçesi'nde bulunurken ildeki toplam üretimin %57,6'sı ilçede gerçekleşmektedir. İlçe TR82 bölgesinde de endüstriyel bitki üretiminde öncü konumda olup, bölgedeki endüstriyel bitki üretiminin %53,5'ini gerçekleştirmektedir. İlçe tarla alanının %43,6'sını kaplayan yem bitkileri üretimi endüstriyel bitkilerden sonra ilçedeki öne çıkan diğer ürün grubudur. Üretim miktarı bakımından, 2022 yılında endüstriyel bitki üretiminin iki katından daha fazla bir üretime sahip olunmasına karşın, yem bitkileri üretiminde Taşköprü, Kastamonu üretim miktarının %32,4'ünü bölgedeki toplam üretim miktarının ise %19,1'ini karşılamaktadır. İlçede bu iki tarımsal ürün grubunu üretim miktarına göre sırasıyla tahıllar, yumru bitkiler, yağlı tohumlar ve baklagiller izlemektedir.

Tablo 32: Bölgede Ürün Türlerine Göre Ekilen Tarla Alanı ve Üretim Miktarları, 2022

	Taşköprü		Kastamonu		TR82 Bölgesi		Taşköprü/Kastamonu		Taşköprü/TR82 Bölgesi	
	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim	Ekilen Alan	Üretim	Ekilen Alan	Üretim	Ekilen Alan	Üretim
Baklagiller	25	4	184	28	69.321	11.099	13,6	14,3	0,0	0,0
Endüstriyel Bitkiler	18.342	100.453	35.670	174.388	37.908	187.877	51,4	57,6	48,4	53,5
Tahıllar	101.165	20.979	685.722	143.080	2.120.368	575.474	14,8	14,7	4,8	3,6
Yağlı Tohumlar	667	55	3.757	834	15.170	2.164	17,8	6,6	4,4	2,5
Yem Bitkileri	93.341	201.450	418.408	621.086	561.383	1.055.631	22,3	32,4	16,6	19,1
Yumur Bitkiler	535	1.961	7.021	19.831	9.855,7	30.310	7,6	9,9	5,4	6,5
Toplam	214.075	324.902	1.150.762	959.247	2.814.006	1.862.555	18,6	33,9	7,6	17,4

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı, Sinop, Kastamonu, Çankırı İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü(Erişim Tarihi: 29.08.2023)

İlçede tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden sonra en geniş alanda gerçekleştirilen tarım faaliyeti sebze bahçeciliğidir. Bölüm başında da belirtildiği gibi, sarımsak denince akla gelen ve coğrafi işaret sahibi Taşköprü sarımsağı üretim miktarı göz önünde bulundurulduğunda ilçenin sebze üretiminde ilk sırada gelen üründür. 2022 yılında ilçede 29.900 ton olarak gerçekleştirilen üretimi ile sarımsak, Kastamonu toplam üretiminin %90,14'ünü ve TR82 bölgesi toplam üretiminin %90,13'ünü oluşturmaktadır. Bu derece meşhur ve bir ilçe sınırlarında üretimi özelleşmiş olmasına karşılık Kastamonu sarımsak üretiminde Türkiye'nin ilk sırasında yer almamaktadır. Tarım Bakanlığınca gerçekleştirilen ve sonuçları 2021 yılında açıklanan bir araştırmaya göre "Sarımsak denildiğinde akla ilk gelen il Kastamonu olmasına karşın 2019 yılında 21,5 bin ton kuru sarımsak üretimi ile Gaziantep üretimde ilk sırada yer almıştır. Gaziantep'i sırasıyla 17,4 bin ton üretimle Kastamonu, 9,7 bin ton üretimle Kahramanmaraş ve sırasıyla Aksaray, Tokat ve Konya izlemektedir." (Araştırma Kuruluşları, 2021) Taşköprü İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden alınan veriye göre son yılda Kastamonu kuru sarımsak üretiminde yaklaşık 25 bin ton sarımsak ile Türkiye genelinde birinci sırada yer almaktadır. Buradan hareketle, ilçede, ilde ve hatta bölgede tarımsal üretimde modernleşmenin desteklenmeye devam edilmesi, üretim miktarının artışı sağlamak adına gerekli eğitim, proje ve yatırımların artırılarak bu alanda ilçenin ve dolayısıyla il ve bölgenin öne çıkan konuma getirilmesi gerektiği görülmektedir. Taşköprü'de sarımsak harici il ve bölge üretimi içinde göze çarpan etkisi olan yalnızca balkabağı ve bamya üretimi görülmektedir. Öne çıkan sebze ürünleri arasında yer alan sivri biber, ıspanak, sofralık hıyar, beyaz lahana, taze fasulye ve domatesin yüksek ticari oranlarda üretilmediği görülmektedir.

Tablo 33: Öne Çıkan Sebze Ürünleri, 2022 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak)

	Taşköprü	Kastamonu	Taşköprü/Kastamonu (%)	Taşköprü/TR82(%)
Domates (Sofralık)	486	16.252	2,99	0,96
Fasulye (Taze)	14	6.842	0,2	0,09
Lahana (Beyaz)	8	615	1,3	0,37
Hıyar (Sofralık)	26	3.305	0,78	0,13
Bamya	2	27	7,4	2,08
İspanak	13	729	1,78	0,43
Biber (Sivri)	21	4.350	0,48	0,17
Barbunya Fasulye (Taze)	0	770	0	0
Balkabağı	69	829	8,32	3,95
Sarımsak	29.900	33.168	90,14	90,13

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı, Sinop, Kastamonu, Çankırı İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü(Erişim Tarihi: 29.08.2023)

İlçede öne çıkan meyve ürünlerine baktığımızda ise çilek üretiminin 2022 yılında 40 tona ulaşması ile, Kastamonu'da %33,61'lik ve bölgede %13,42'lik bir orana denk gelecek boyutta üretim gerçekleştirildiği görülmektedir. Üretim miktarına bakıldığında ise en yüksek miktarda üretimin 835 ton ile elmada ve sırasıyla 223 ton ile cevizde, 178 ton ile erikte, 148 ton ile kirazda ve 124 ton ile armutta gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tablo 34: Öne Çıkan Meyve Ürünleri, 2022 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak)

	Taşköprü	Kastamonu	TR82 Bölgesi	Taşköprü/Kastamonu (%)	Taşköprü/TR82 (%)
Elma	835	16.988	26.192	4,91	3,18
Erik	178	2.128	4.003	8,36	4,44
Armut	124	4.631	9.604	2,67	1,29
Ceviz	223	5.527	7.913	4,03	2,81
Vişne	73	360	1.176	20,27	6,2
Kiraz	148	3.370	6.413	4,39	2,3
Şeftali	43	817	1.238	5,26	3,47
Ayva	47	428	1.287	10,98	3,65
Kızılcık	0	4.668	5.366	0	0
Dut	21	665	2.113	3,15	0,99
Çilek	40	119	298	33,61	13,42

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı, Sinop, Kastamonu, Çankırı İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü(Erişim Tarihi: 29.08.2023)

3.2.3. Hayvansal Üretim

Aşağıda verilen yıllar itibariyle Taşköprü'nün büyükbaş hayvan varlığı tablosuna göre (Tablo-38); ilçede yetiştirilen tüm büyükbaş hayvan varlıklarında yıllar boyunca bir düşüş görülmektedir. Yem gibi önemli yetiştiricilik kalemlerinde gerçekleşen fiyat artışının ve genç nüfus azlığının bu düşüşte önemli etkileri olduğu düşünülmektedir. Detaylı incelendiğinde, ilçede büyükbaş hayvan olarak en fazla kültür sığırı yetiştirilirken en az sayıda yetiştirilen büyükbaş hayvanın manda olduğu görülmektedir. Taşköprü'nün yerli sığır üretiminde bölgede önemli bir role sahip olduğunu geçtiğimiz yıl Kastamonu'da yetiştirilen toplam yerli sığırın %55,19'unu ve bölgedekinin %19,22'sini yetiştiriyor olmasından anlaşılabilmektedir. Kalkınma açısından baktığımızda, ilçenin yerli sığır üretimindeki rolünün son 3 yılda ilde yaklaşık %5 ve bölgede yaklaşık %4 artış gösterdiğini görmek ilçedeki toplam sığır sayısındaki azalmaya karşın olumlu bir gelişmedir. İl ve bölge verileriyle kıyaslandığında, tüm ölçeklerde tüm büyükbaş hayvan çeşitlerinde yıllar içinde yetiştirilen sayıda bir azalma görülmektedir ve ilçedeki genel eğilim de buna paralel yöndedir. Özellikle ilçede tarım ve sanayi gibi farklı alanlarda gelişimler görülmesinin hayvancılıkta gözlemlenen bu düşüşte etkisi olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 35: Yıllar İtibariyle Büyükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		Hayvan Adı	2020	2021	2022
Taşköprü	Sığır	Kültür	38.997	34.999	34.679
		K. Melezi	17.230	15.486	15.496
		Yerli	8.514	7.850	7.622
		Toplam	64.741	58.335	57.797
	Manda		73	56	54
Kastamonu	Sığır	Kültür	177.542	172.597	174.435
		K. Melezi	91.470	88.275	84.065
		Yerli	17.073	14.703	13.809
	Toplam	286.085	275.575	272.309	
	Manda		1.397	1.284	959

		Hayvan Adı	2020	2021	2022
TR82	Sığır	Kültür	259.634	247.784	248.254
		K. Melezi	221.926	224.662	213.111
		Yerli	56.161	44.968	39.639
		Toplam	537.721	517.414	501.004
	Manda		4.337	3.814	3.356
Taşköprü/Kastamonu(%)	Sığır	Kültür	21,96	20,27	19,88
		K. Melezi	18,83	17,54	18,43
		Yerli	49,86	53,39	55,19
		Toplam	22,62	21,16	21,22
	Manda		5,22	4,36	5,63
Taşköprü/TR82(%)	Sığır	Kültür	15,01	14,12	13,96
		K. Melezi	7,76	6,89	7,27
		Yerli	15,15	17,45	19,22
		Toplam	12,03	11,27	11,53
	Manda		1,68	1,46	1,60

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı, Sinop, Kastamonu, Çankırı İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü(Erişim Tarihi: 29.08.2023)

Taşköprü’de küçükbaş hayvan varlığına bakıldığında koyun ve keçi yetiştirildiği görülmektedir. Büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinde olduğu gibi küçükbaşta da üretim sayısında yıllar içinde bir düşüş görülmektedir. İlçede ve ilde yetiştirilen koyun sayısındaki düşüşün aksine TR82 Bölgesinde yetiştirilen koyun sayısında 2020 yılından beri her yılda artış gözlemlenmektedir. Bölgede yetiştirilen keçi sayısında görülen yaklaşık %10’luk azalış ilçedeki azalış ile paralel olmasına karşın Taşköprü’nün bu konuda bölgede sahip olduğu oranda önemli bir düşüş gözlemlenmemesi göze çarpmaktadır. Diğer bir deyişle, bölge genelinde görülen düşüşe rağmen Taşköprü’nün keçi yetiştiriciliğinde bölgedeki yerini koruduğu gözlemlenmektedir. Kastamonu geneline baktığımızda ise Taşköprü’nün ilde koyun varlığında önemli bir noktada durduğu görülmektedir. 2020 yılında koyun varlığı ildekinin %30,4’üne denk gelen ilçede bu oran 2022 yılında %29,6 olmuştur. Dolayısıyla önemli bir düşüş gözlemlenmediği için (%1’den daha az) Taşköprü’nün küçükbaş hayvan ve özellikle koyun yetiştiriciliğinde ilde öneminin devam ettiği söylenebilmektedir.

Tablo 36: Yıllar İtibariyle Küçükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		Hayvan Adı	2020	2021	2022
Taşköprü		Koyun	24.971	22.034	21.935
		Keçi (Kıl+Tiftik)	6.273	5.531	5.518
Kastamonu		Koyun	82.162	83.358	74.149
		Keçi (Kıl+Tiftik)	26.910	25.630	21.664
TR82		Koyun	288.017	317.555	312.981
		Keçi (Kıl+Tiftik)	70.268	71.819	63.228
Taşköprü/Kastamonu (%)		Koyun	30,4	26,4	29,6
		Keçi (Kıl+Tiftik)	23,3	21,6	25,5
Taşköprü/TR82 (%)		Koyun	8,7	6,9	7,0
		Keçi (Kıl+Tiftik)	8,9	7,7	8,7

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı, Sinop, Kastamonu, Çankırı İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü(Erişim Tarihi: 29.08.2023)

Taşköprü'de hayvan varlığının ve kalitesinin yüksek olması İlçede kuyu kebabının ünlenmesini sağlamıştır. Taşköprü Kuyu Kebabı için yapılan coğrafi işaretleme başvurusu sonucunda gerçekleştirilen incelemeler 2016 yılında tamamlanmış ve ürün mahreç işareti (coğrafi tescil) almıştır.

Büyükbaş ve küçükbaş yetiştiriciliğine paralel olarak ilçede her iki grupta süt üretimi de gerçekleştirilmektedir. Yıllar içinde büyük oranlarda olmasa da hem büyükbaş hem de küçükbaş hayvan sütü üretiminde ilçe bazında bir artış gözlemlenmektedir. İlçede üretilen büyükbaş hayvan sütü, yıllar içinde artan bir şekilde Kastamonu genelindeki üretimin yaklaşık %17'sini, bölgedeki üretimi ise yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır. Küçükbaş hayvan süt üretimine bakıldığında ise Taşköprü, Kastamonu süt üretiminin yaklaşık %21'ini karşılamaktadır. Bölge geneline bakıldığında ise ilçenin rolü azalmakta ve bu oran %4,59'a düşmektedir. İlçedeki hayvancılık potansiyeli düşünüldüğünde süt üretiminde verimi artıracak eğitim ve modernleşmenin sağlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Tablo 37: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Süt Üretimi (Ton)

		2018	2019
Taşköprü	Büyük Baş Süt	68.663,64	69.107,33
	Küçük Baş Süt	551,162	552,73
Kastamonu	Büyük Baş Süt	390.722,60	388.127,8
	Küçük Baş Süt	2.548,313	2.628,535
TR82	Büyük Baş Süt	680.524,57	672.397,6
	Küçük Baş Süt	11.815,107	12.029,22
Taşköprü/Kastamonu (%)	Büyük Baş Süt	17,57	17,8
	Küçük Baş Süt	21,62	21,02
Taşköprü/TR82 (%)	Büyük Baş Süt	10,08	10,27
	Küçük Baş Süt	4,66	4,59

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı, Sinop, Kastamonu, Çankırı İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü(Erişim Tarihi: 29.08.2023)

Hayvancılığın bir diğer kolu olan kanatlı hayvan varlığına odaklanıldığında 2020 yılından 2021 yılına geçilirken Kastamonu'da yetiştirilen tüm kanatlı hayvan türlerinde sayıca bir artış olduğu gözlemlenirken, 2021 yılından 2022 yılına geçildiğinde bu yükseliş yalnızca ördek ve kaz da görülebilmektedir. Taşköprü'ye baktığımızdaysa, 2021 yılında ilçede beslenen et tavuğundan 2022 yılında vazgeçildiği, yumurta tavuğu, hindi, ördek ve kaz sayılarında ise çok ufak bir düşüş yaşandığı görülmektedir. İlçenin Kastamonu ve TR82 Bölgesinde kanatlı hayvan varlığındaki rolüne bakıldığında büyükbaş ve küçükbaş hayvan varlığındaki öneminin aksine bu alanda kritik bir rol oynamadığı görülmektedir. Yalnızca ördek yetiştiriciliğinde 2021 yılında Kastamonu toplamının %13,09'u ve 2022 yılında %11,18'i Taşköprü tarafından gerçekleştirilmiş olup bölgede benzer bir yüzdeye herhangi bir kanatlı türünde erişilememiştir. Buradan hareketle, yeni hayvancılık temelli desteklerin kanatlı hayvan üretimi ve yetiştiriciliğine odaklanmasının ilçe ekonomisinde fark yaratacak bir değer oluşturma şansı olduğu düşünülebilir.

Tablo 38:Yıllar İtibariyle Kanatlı Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		Hayvan Adı	2020	2021	2022
Taşköprü	Kanatlı	Et Tavuğu	0	54.000	0
		Ymrt. Tavuğu	0	15.075	15.062
		Hindi	0	990	989
		Ördek	0	378	367
		Kaz	0	360	357
		Toplam	0	70.803	16.775
		Kastamonu	Kanatlı	Et Tavuğu	398.520
Ymrt. Tavuğu	246.387			249.641	241.087
Hindi	12.906			13.139	13.073
Ördek	2.470			2.886	3.280
Kaz	3.913			4.550	4.625
Toplam	664.196			767.216	715.065
TR82	Kanatlı			Et Tavuğu	2.652.120
		Ymrt. Tavuğu	867.803	918.922	814.579
		Hindi	42.897	43.993	39.428
		Ördek	8.739	9.784	8.997
		Kaz	27.478	30.316	27.784
		Toplam	3.599.037	3.709.255	3.311.753
		Taşköprü/Kastamonu (%)	Kanatlı	Et Tavuğu	0
Ymrt. Tavuğu	0			6,03	6,24
Hindi	0			7,53	7,56
Ördek	0			13,09	11,18
Kaz	0			7,91	7,71
Toplam	0			9,22	2,34
Taşköprü/TR82 (%)	Kanatlı			Et Tavuğu	0
		Ymrt. Tavuğu	0	1,64	1,84
		Hindi	0	2,25	2,5
		Ördek	0	3,86	4,07
		Kaz	0	1,18	1,28
		Toplam	0	0,21	0,5

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı, Sinop, Kastamonu, Çankırı İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü(Erişim Tarihi: 29.08.2023)

Taşköprü'de arıcılık faaliyetlerinin temel göstergelerinden olan arı kovanı sayıları aşağıda belirtilmiştir. İlçede kullanılan eski tip kovanlarda önemli ölçüde bir düşüş ya da artış son 3 yılda gözlemlenmezken, yeni tip kovanlarda 2020 yılından 2022 yılına gelindiğinde %21,54'lük bir düşüş görülmektedir. Kastamonu ve TR82 bölgesinde bu karşılaştırmalara bakıldığında eski tip

kovanların sayısının il ve bölge bazında da yıllar içinde düşüş eğiliminde olduğu ancak yeni tip kovanlarda gözle görülür bir yükselişin hem il hem de bölge bazında gerçekleştiği görülmektedir. 2021 yılında ilçe, il ve bölge seviyelerinin tamamında yeni tip kovan sayısında düşüş yaşanması iklim etkisinin yüksek olabileceği düşünülmektedir. 2021 yılında Kastamonu'da yaşanan büyük sel felaketinin öncesi ve sonrasında gerçekleşen uzun süreli ve yoğun yağışların arıcılık sektöründe negatif bir etkisi olduğu göz ardı edilmemelidir.

Tablo 39: Yıllar İtibarıyla Bölgede Arı Kovanı Sayısı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		2020	2021	2022
Taşköprü	Arılar (Kovan Halinde), Eski Tip (Adet)	55	59	57
	Arılar (Kovan Halinde), Yeni Tip (Adet)	4150	3650	3256
Kastamonu	Arılar (Kovan Halinde), Eski Tip (Adet)	8907	8689	7478
	Arılar (Kovan Halinde), Yeni Tip (Adet)	77354	71694	79733
TR82	Arılar (Kovan Halinde), Eski Tip (Adet)	9787	9393	8103
	Arılar (Kovan Halinde), Yeni Tip (Adet)	152292	147385	165654
Taşköprü/Kastamonu (%)	Arılar (Kovan Halinde), Eski Tip (Adet)	0,61	0,67	0,76
	Arılar (Kovan Halinde), Yeni Tip (Adet)	5,36	5,09	4,08
Taşköprü/TR82 (%)	Arılar (Kovan Halinde), Eski Tip (Adet)	0,56	0,62	0,70
	Arılar (Kovan Halinde), Yeni Tip (Adet)	2,72	2,47	1,96

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı, Sinop, Kastamonu, Çankırı İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü(Erişim Tarihi: 29.08.2023)

Arıkovanı sayısı ile doğrudan ilişkili ve arıcılık sektöründe ilçenin durumunu belirtebilecek bir diğer göstergede bal ve balmumu üretimine ilişkin verilerden oluşmaktadır. Tablodan da anlaşılacağı üzere, Arıkovanı varlığının ilçe ve bölgedeki oranına paralel olarak Taşköprü bal ve bal mumu üretiminde il ve bölge bazında önemli bir konuma sahip değildir. 2022 yılı itibarıyla ne il ne de bölge bazında bal ve balmumu üretiminde elde edilen ürün oranında ilçe %2'den yüksek bir orana sahip olamamıştır. Daha önce de belirtildiği gibi, bu veriler ışığında ilçede arıcılığın ve bal ürünleri üretiminin geliştirilmesine dair teşvikler, eğitimler ve destekler sağlanması gerekmektedir.

Tablo 40: Bal ve Bal Mumu Üretimi (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		2020	2021	2022
Taşköprü	Bal (Ton)	7,5	6,75	6,742
	Bal Mumu (Ton)	0,375	0,325	0,321
Kastamonu	Bal	377,5	279,01	359,232
	Bal Mumu	17,604	17,395	24,908
TR82	Bal	913,537	774,989	1270,454
	Bal Mumu	42,773	43,186	56,944
Taşköprü /Kastamonu (%)	Bal	1,98	2,41	1,87
	Bal Mumu	2,13	1,86	1,28
Taşköprü/TR82 (%)	Bal	0,82	0,87	0,53
	Bal Mumu	0,87	0,75	0,56

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı, Sinop, Kastamonu, Çankırı İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü(Erişim Tarihi: 29.08.2023)

3.3. Orman ve Ormancılık

Orman ve ormancılığın önemli bir değer olduğu TR82 Bölgesi ve Kastamonu ili ile ilçenin 2022 yılı endüstriyel ve yakacak odun elde etme miktarları aşağıda verilmiştir. Görüldüğü üzere, Taşköprü'de 2022 yılında ormandan elde edilen endüstriyel odun miktarı 172.817 m³ olmuştur ve bu miktar il genelinin %10,93'ünü, bölgenin ise %6,54'ünü oluşturmaktadır. Ormandan elde edilen yakacak odun miktarlarına baktığımızda ise ilçenin il genelinde %14,68'e denk gelen 46.286 ster yakacak oduna eriştiği görülmektedir. Kastamonu içinde önemli bir orana sahip olan ilçenin, bölgede elde edilen yakacak odun toplamında da %8,9'unu karşıladığı görülmektedir. Ancak, 2013 yılı Taşköprü ilçe analizine bakıldığında ilçenin endüstriyel ve yakacak odun miktarlarında il genelinde daha yüksek oranlara sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, yaş ortalaması, göç verilmesi gibi durumların etkisini de göz ardı etmeden, ormancılık ile ilişkili ekonomik faaliyetlerin azalmasındaki faktörlerin saptanması ve gelenekselleşmiş bu üretim faaliyetlerinin güçlendirilmesi için çalışmaların yapılması ileriki yıllar için faydalı olacaktır.

Tablo 41: Ormandan Elde Edilen Endüstriyel ve Yakacak Odun Miktarları

	2022	
	Endüstriyel Odun m ³	Yakacak Odun Ster
Taşköprü	172.817	46.284
Kastamonu	1.581.106	315.100
TR82	1.753.923	361.384
Taşköprü/Kastamonu (%)	10,93	14,68
Taşköprü/TR82 (%)	6,54	8,9

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü'nden alınan veriler kapsamında derlenmiştir.

İlçe sınırları içerisinde mahalli öneme haiz sulak alan olarak Asar Gölet'i bulunmaktadır. Asar Gölet'i Kastamonu'ya 45 km, Taşköprü ilçe merkezine 15 km mesafede Abdalhasan köyü sınırlarındadır. Ortalama yükseltisi 927 metre, tampon bölge sınırından itibaren Sulak Alan büyüklüğü 284 ha'dır. 4,56 hm³ depolama hacmi olan ve sulama amacı ile kullanılan Gölet'in temel

akarsu kaynağı Hasanlı'dır. Asar Gölet'i su kalitesi bakımından alabalık ve sazan balığı yetiştiriciliğine uygundur.

Yaban hayatı geliştirme sahaları, av ve yaban hayvanlarının ve yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma plâni çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği sahalardır. Taşköprü ilçesine bağlı Elekdağ yaban hayatı geliştirme sahası da bu amaçla korunmakta olan bir alandır. İlçe, bu alana yapılacak destekler ile gerek avcılık gerekse doğa yürüyüşleri gibi farklı alanlarda günübirlik ya da konaklamalı turistin bölgeye çekilebilmesine dair azımsanmayacak bir potansiyeli barındırmaktadır.

3.4. Madencilik

İlçede madencilik öne çıkan bir sektör olarak karşımıza çıkmamaktadır. Aşağıda il ve ilçede sahip olunan maden rezervleri gösterilmiştir. Kastamonu il genelinde 14 farklı maden ürünü varlığı olmasına karşın, Taşköprü'de bakır, mermer, çinko, kaolin ve altın olmak üzere 5 farklı türde maden rezervlerine rastlanılmaktadır.

Tablo 42: Maden Varlığı

	Taşköprü	Kastamonu
Maden	Çıkarılan Maden	Çıkarılan Maden
Asbest	-	-
Bakır	Bakır	Bakır
Bentonit	-	-
Çimento Ham Maddeleri	-	Çimento Ham Maddeleri
Diyatomik	-	-
Kaya Tuzu	-	-
Kil	-	Kil
Manganez	-	Manganez
Mermer	Mermer	Mermer
Kuars Kumu	-	Kuars Kumu
Linyit	-	Linyit
Kurşun	-	-
Çinko	Çinko	Çinko
Cıva	-	Cıva
Fosfat	-	Fosfat
Grafit	-	Grafit
Kuarsit	-	Kuarsit
Kaolin	Kaolin	Kaolin
Altın	Altın	Altın
Bor	-	-
Boksit	-	-
Demir	-	-
Krom	-	-
Kükürt	-	-
Taş Kömürü	-	-

Kaynak: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Erişim tarihi 17.08.2023

3.5. Turizm

Taşköprü ilçesi Etiler, Dorlar, Lidyalılar, Helenler, Romalılar ve Osmanlı gibi pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Bu sebeple de tarihi eserler açısından zengin olduğu söylenebilmektedir. İlçenin 13 farklı yerinde yaklaşık 70 Tümülüs tespit edilmiş olup, içlerinde barındırdıkları tarihi eserlerin gerçekleştirilecek kapsamlı arkeolojik çalışmalar ile ortaya çıkarılması beklenmektedir.

Romalılar döneminden kalan ve günümüzde ilçenin Zımbıllı Tepesinde yer alan "Pompeiopolis" höyüğünün akropol olarak kullanıldığı ve içerisinde eyalet valisinin sarayı, mabet ve ileri gelenlerin evlerinin bulunduğu bilinmektedir. Buradan çıkan kalıntıların bir kısmı Pompeiopolis Antik Kenti Tanıtım Merkezi'nde bir kısmı ise Kastamonu Müzesinde ziyaretçilere açık olarak sergilenmektedir.

Selçuklu dönemi eseri olan ve ilçeye adını veren 6 gözlü Taşköprü, Gökırmak üzerinde yer almaktadır. 75 m uzunluğunda, 5,1 m genişliğindeki 6 kemerli köprü, Roma döneminde 3 kemerli inşa edilmiş, Selçuklu döneminde 3 kemer daha ilave edilerek kapsamlı bir onarım görmüştür. (KGM, 2020) Restorasyonu Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından 2019 yılında tamamlanan köprü halen kullanıma açıktır.

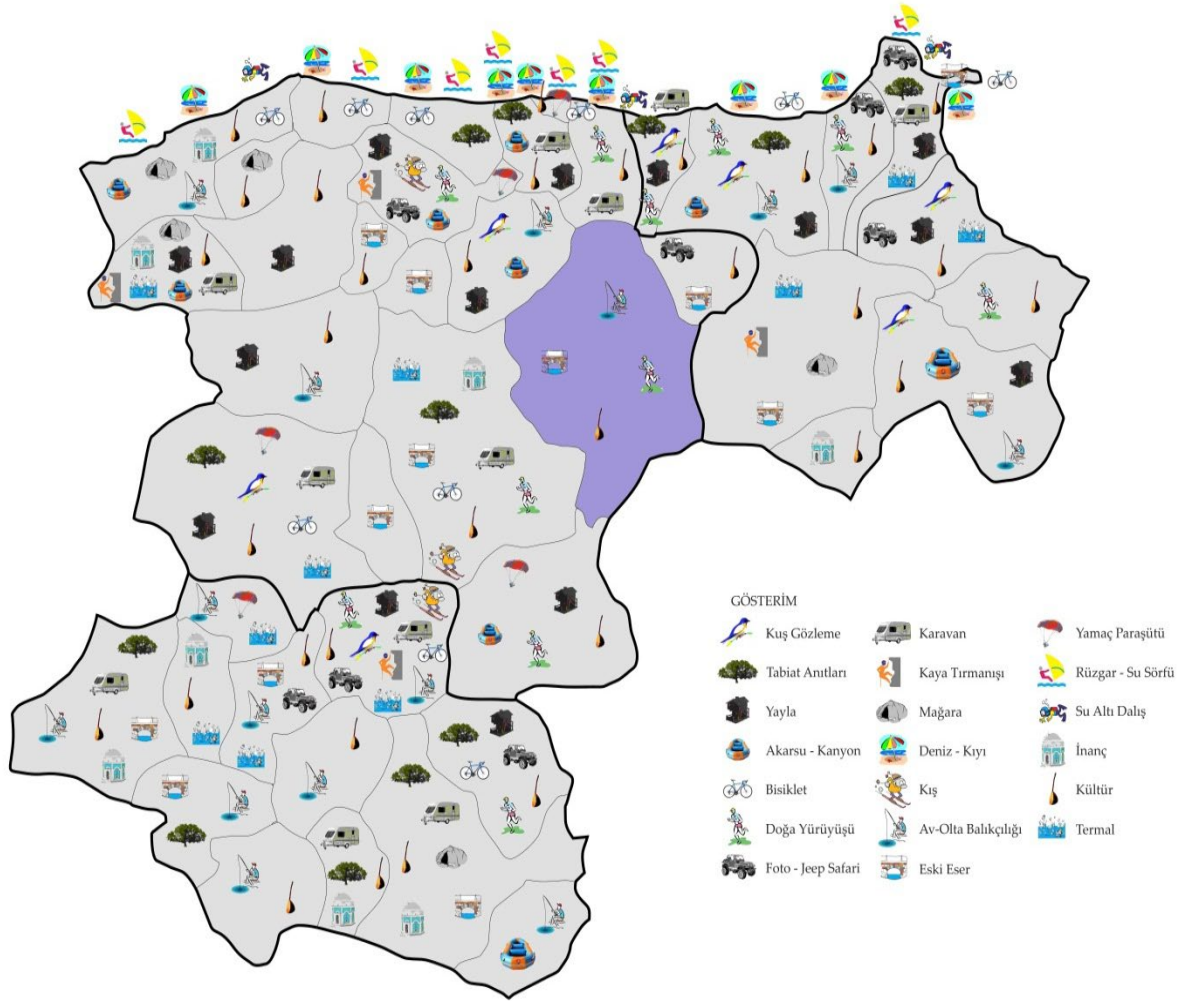
İlçenin birçok yerinde kaya mezarları da tarihi eserler olarak ziyaret edilebilir durumdadır. Kalekapı, Urgancı, Aygır Kalesi, Direkli ve Bademci Kaya Mezarları farklı tarihi dönemlere ait izler taşımaktadır.

Tarihi zenginliğine ek olarak doğal alanları ile de Taşköprü turistik ziyaretler için seçenekler sunmaktadır. Seymenli mesire yeri ile Kabalar, Küçüksu ve Sakız Göletleri ve çevreleri özellikle yaz ve bahar aylarında piknik, doğa yürüyüşleri ve balık avlama gibi çeşitli açık hava etkinliklerine olanak sağlamaktadır.

Taşköprü ilçe merkezinde gezilebilecek noktalar Taşköprü Belediye Başkanlığı tarafından yapılan çalışmalar neticesinde 19 unsur ziyareti olarak derlenmiştir. Bu unsurlar, Kent Tarihi Müzesi, Pompeiopolis Antik Kenti Tanıtım Merkezi, Tarihi Elektrik Santral Binası, Sarımsak Heykeli, Tarihi Taş-Köprü, Hüsameddin Çoban Tekkesi, Zımbıllı, Göcenler, Ağalar ve Delibey sokakları, Gizlice Konağı, Recep Gazi Camii ve Türbesi, Delibey Konağı, Bahar Sineması, Karamustafa Paşa Camii, Kentsel Sit Alanı –Arasta, Atatürk'ün çizdiği ızgara planı, Derbederler Hamamı, Muzaferettingazi Medresesi Yeni Camii, Şeyh Şaban-ı Veli Evi ve Kuyusu, Başağalar Konağı ve Sümerbank-Sulukise olarak listelenmektedir.

Taşköprü Belediye Başkanlığı'nın yaptığı turizm unsurları tespit çalışmalarında, ilçe merkezine bağlı köylerde yer alan ve tespit edilen unsurlar ise şu şekildedir; Küçüksu Gölet'i ve Mesire Yeri, Kızlar Kalesi ve Hamamı, Muzaferettin Gazi Hamamı, Derbederler Hamamı (Türmenoğlu Hamamı), Kuru Yayalası ve Kuru Kayası, Seymenli Mesire Alanı, Bey Köyü Camii (kiliseden devşirme), Yazıköy Eski Kilise, Kızıkise Köyü (Klise Köyü Camii), Muzaferettin Gazi Türbesi, Akçakese Köyü Kaya Mezarı, Aşağı Emerce Köyü Antik Yerleşim Yeri, Çetmi Köyü Bölgesi (40 Tepeler Tümülüsleri), Urgancı Köyü Kaya Mezarı, Dilek Köyü Anıt Ağacı (Ahlat Ağacı 235 yaşında, 7 metre boyunda, 134 cm genişliğinde), Ağcıkışı Aygır Kaya Mezarı, Kuyluş Tekkesi (Hamam ve Cami kiliseden devşirme).

Bölgede ve ilçede mevcut turizm varlıklarına ilişkin görsel harita aşağıda gösterilmiştir (Şekil-1).

Şekil 1: Bölgede Turizm Varlığı

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

Kastamonu'da 139 turistik konaklama yeri (otel, pansiyon, tatil köyü, kamping vb.) bulunmakta olup bunlardan dördü Taşköprü'de bulunmaktadır. İlçede toplam yatak kapasitesi 72 olup, Kastamonu'da ki yatak kapasitesi 7.999'dur. İlçede 2022 yılında 11.907 kişi konaklamış olup bu sayı Kastamonu geneline bakıldığında oldukça düşük kalmaktadır. Aynı yıl Kastamonu genelini ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayısı toplam 361.836 kişi olup, Taşköprü'ye gelen toplam turist sayısı bu toplamın yalnızca %3,29'unu oluşturmaktadır. Konaklama kapasitesinin ve tesis sayısının yetersiz oluşunun ilçeye geceleme yapacak turist gelmesi önünde olumsuz bir etkisi olduğu düşünülmektedir.

Tablo 43: Konaklama Kapasitesi, 2022

	Taşköprü	Kastamonu
Toplam Konaklama Tesisi (Otel, Pansiyon, Tatil Köyü, Kamping vb.)	4	139
Yatak Kapasitesi	72	7.199
Gelen Yerli Turist Sayısı	11.907	355.110
Gelen Yabancı Turist Sayısı	0	6.726
Geceleme Sayıları	11.825	565.478

Kaynak: Kastamonu, Çankırı, Sinop İl Turizm Müdürlükleri, Merkez İlçe Belediyeleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2022 (Erişim tarihi:18.08.2023)

Not: Geceleme sayıları yerli ve yabancı turistlerin toplamıdır. Taşköprü yatak kapasitesi 08.12.2023 tarihi itibari ile alınan veridir.

4. KENTLEŞME VE ULAŞIM

4.1. Kentleşme

2019-2023 yıllarını kapsayan 11. Kalkınma planı için TÜİK kent-kır tanımının revize edilmesini sağlamıştır. Buna göre yerleşim yerleri yoğun kent, orta yoğun kent ve kır olarak sınıflandırılmaya başlanmıştır. *Yoğun kent*, nüfusun en az %50'sinin kent merkezi gridlerinde yaşadığı yerleşim yerlerini, *orta yoğun kent*, yoğun kent ve kır olma koşullarını sağlamayan yerleşim yerlerini, *kır* ise nüfusun %50'sinden fazlasının kırsal gridlerde yaşadığı yerleşim yerlerini ifade etmektedir. (TÜİK, 2023)

Taşköprü'de kent nüfusu, Taşköprü'nün toplam nüfusunun %45,5'ine denk gelmektedir. Dolayısıyla Taşköprü, TÜİK sınıflandırmasına göre kır alanı olarak belirlenmektedir. Kastamonu geneline odaklanıldığında kentsel alanda yaşayan nüfusun toplam nüfusun %64,5'ini oluşturduğu görülmektedir. Kentleşme açısından bakıldığında, Taşköprü'de kentleşme, Kastamonu ve Bölge ortalamasının altında seyretmektedir. İlçede nüfusun yüzölçümüne göre yoğunluğuna baktığımızda 21 olan nüfus yoğunluğu değerinin il genelinde 30 olduğu ve dolayısıyla ilçenin nüfus yoğunluğu açısından ilin gerisinde olduğu görülmektedir.

Tablo 44: İl ve İlçenin Kır-Kent Nüfusu, Yüzölçümü ve Nüfus Yoğunluğu

	Şehir Nüfusu	Köy Nüfusu	Toplam	Yüzölçümü (Km2)	Nüfus Yoğunluğu
Taşköprü	16.829	20.132	36.961	1.758	21
Toplam	244.090	134.025	378.115	13.064	30

Kaynak: TÜİK Bölgesel İstatistikler ve www.harita.gov.tr/il-ve-ilce-yuzolcumlari (Erişim Tarihi: 17.08.2023)

Taşköprü'de, Kastamonu'da ve Bölgede baraj, gölet ve sulama alanlarına ilişkin veriler aşağıdaki gibidir. Buna göre Taşköprü'de yapımı tamamlanmış 4 baraj ile toplam 9.345 hektar baraj sulama alanına ulaşılmıştır. Bu alan il genelinde 13 barajda sahip olunan toplam baraj sulama alanının %33,45'ine denk gelmektedir. Bölge ile kıyaslandığında ise Taşköprü baraj sulama alanları bölgenin %14,87'sini oluşturmaktadır. Barajlara ek olarak ilçede yapımı tamamlanmış 3 adet gölet bulunmaktadır ve bu sayı Kastamonu toplam gölet sayısının yarısını oluşturmaktadır. Toplam 189 hektara yayılmış gölet sulama alanları il genelinin %29,57'sidir. Bölge gölet sulama alanlarına bakıldığında ise Taşköprü toplamın %9,79'unu oluşturmaktadır.

Tablo 45: Su İstatistikleri, 2021

	Yapımı Tamamlanmış Baraj Sayısı	Baraj Depolama Hacmi (hm ³)	Baraj Sulama Alanı (ha)	Yapımı Tamamlanmış Gölet Sayısı	Gölet Sulama Alanı (ha)
Taşköprü	4	-	9.345	3	189
Kastamonu	13	-	27.934	6	639
TR82	39	-	62837	18	1930
Türkiye	968	-	4477770	571	115190,5

Kaynak: DSİ, 2021 (Erişim tarihi:18.08.2023)

Bölge genelinde doğalgazın hızla yaygınlaştığı bilinmekle birlikte ilçe, il ve bölgede ısınma ağırlıklı olarak soba ve kalorifer (kömür ve doğalgaz) ile sağlanmaktadır.

Tablo 46: Isınma Türleri, 2023

	Ağırlıklı Isınma Türü
Taşköprü	Soba – Kalorifer (Kömür ve Doğalgaz)
Kastamonu	Soba – Kalorifer (Kömür ve Doğalgaz)
TR82	Soba – Kalorifer (Kömür ve Doğalgaz)

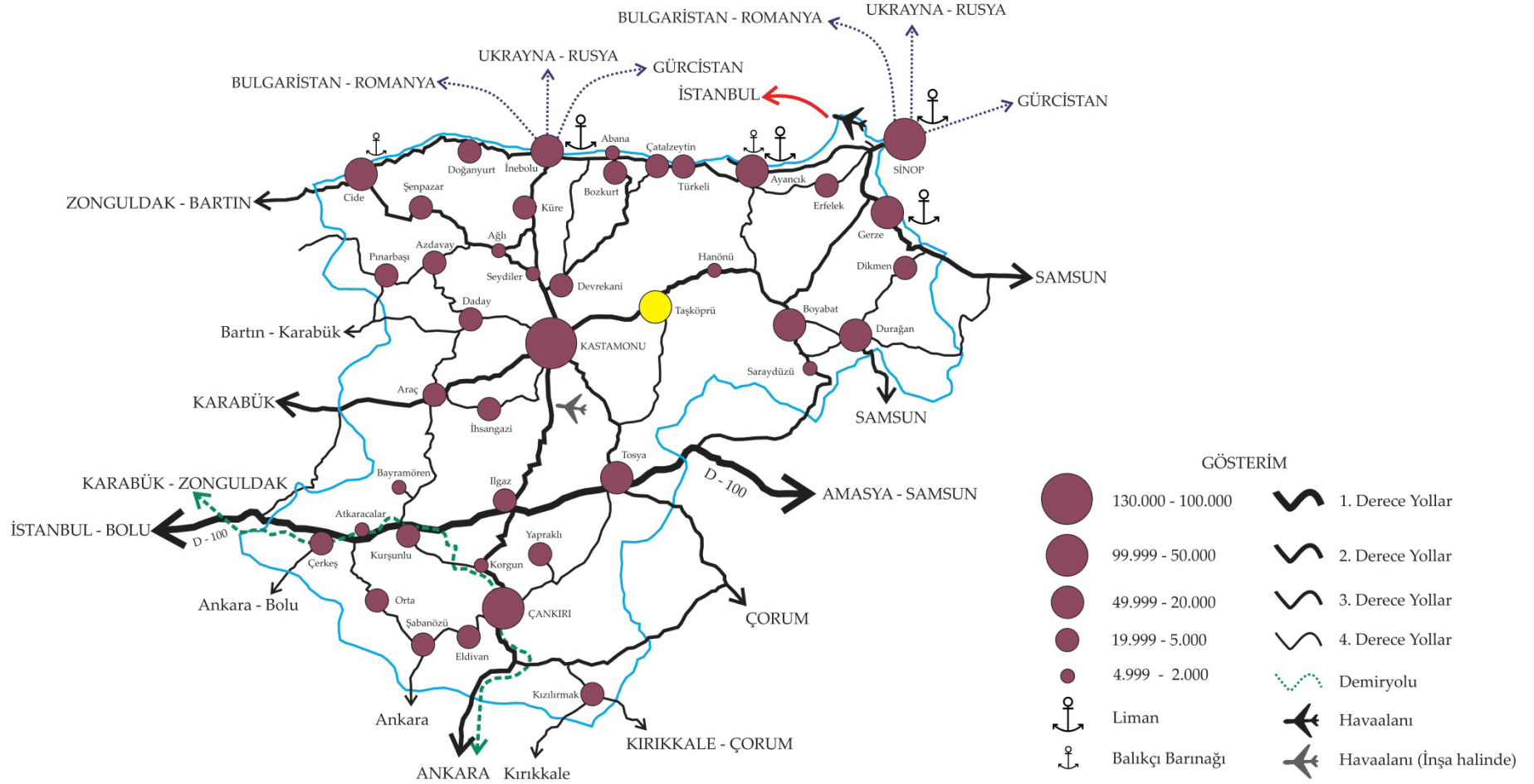
Kaynak: Kaymakamlıklar, 2023

4.2. İlçede Ulaşım

Taşköprü, Kastamonu Merkez'in kuzeydoğusunda Kastamonu-Sinop (Boyabat) kara yolu üzerinde bulunmaktadır. İlçeden geçen demiryolu bulunmamaktadır.

Bölgedeki ulaşım ağı ve nüfusa göre yerleşim kademelenmelerinin görsel detayları ile Taşköprü ilçesinin konumu aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 2: TR82 Bölgesi'nde Ulaşım Ağı ve Nüfusa Göre Yerleşim Kademelenmeleri

Kaynak: TÜİK, KGM, TCDD ve Denizcilik Müsteşarlığı verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

İlçede 2010 yılından günümüze kadar kargo şirketi sayısı %50 azalış ile 8'den 4'e düşmüştür. Buna karşın il ve bölgede kargo şirketi sayılarında aynı yıl aralığı için gözle görülür artışlar (ilde %55,55 ve bölgede %58,73) gerçekleşmiştir. İlde artış görülürken ilçede karşılaşılan azalış, kargo yoğunluğunun ilçede az olduğunu ve ilden yönlendirilen mobil ekipler ile destek sağlanarak ihtiyacın karşılandığını göstermektedir.

Tablo 47: Bölgede Kargo Şirketleri, 2023

	2010	2023
Taşköprü	8	4
Kastamonu	35	63
TR82	74	126

Kaynak: <https://www.kargosube.com/> (Erişim tarihi:17.08.2023)

4.2.1. Karayolları

Taşköprü, Kastamonu'ya 44 km uzaklıkta bulunmaktadır ve İlçeden Kastamonu'ya günde 45 kez sefer düzenlenmektedir. Taşköprü'den, Kastamonu dışındaki illere üç otobüs firması ile günlük 25 sefer düzenlenmektedir.

Tablo 48: İlçeden İl Merkezine ve Diğer Şehirlere Toplu Taşıma Sefer Sıklığı, 2023

	İlçede Günlük Otobüs Sefer Sayısı			
	Güzergâh	Sefer Sıklığı	Güzergâh	Sefer Sıklığı
Taşköprü	Kastamonu Merkez	45	İl Dışı	25

Kaynak: Taşköprü Belediye Başkanlığı, Erişim tarihi 08.12.2023

Taşköprü ilçesinde 2022 yılında gerçekleşen toplam 36 trafik kazasında 52 kişi yaralanmış ve hiçbir kazada ölü olmamıştır. Bu sayı nüfus ve ekonomik çeşitliliği göz önünde bulundurulduğunda düşük denilebilecek bir orandadır. Kastamonu geneli ile kıyaslandığında yıl içindeki toplam trafik kazası sayısının yalnızca %4,1'i Taşköprü'de gerçekleşmiştir. Buna paralel olarak il genelinde trafik kazalarında yaralanan kişi sayısının yalnızca %3,45'i Taşköprü'dedir. Trafik kaza sayısı toplamında Taşköprü'nün bölgedeki oranı %1,29 olurken, bu kazalardaki yaralı sayısında ilçenin oranı yalnızca %1,54'tür.

Tablo 49: Otomobil Trafik Kazası ve Ölü Sayıları, 2022

	Trafik Kaza Sayısı	Kazalarda Ölü Sayısı	Kazalarda Yaralı Sayısı
Taşköprü	36	0	52
Kastamonu	878	17	1504
TR82	2781	42	3364
Türkiye	1232957	5229	288696

Kaynak: İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlıkları, <https://data.tuik.gov.tr/>, (Erişim tarihi:17.08.2023)

Not:Çankırı il geneli verileri yalnızca İl Emniyet Müdürlüğünden alınmıştır. Diğer tüm veriler il emniyet müdürlüğü ve il jandarma komutanlığından gelen verilerin toplamıdır.

5. ÇEVRE VE ENERJİ

Taşköprü'de bulunan Hasanlı Gölet'inden gelen suyun arıtılarak ilçe şebekesine aktarılması amacıyla 2023 yılı Eylül ayında içme suyu arıtma tesisi ve 1000 m³ su deposu inşaatına başlanmıştır. Yılsonuna kadar inşaatın tamamlanarak tesisin hizmete geçmesi ve ilçe çeşmelerinden arıtılmış suyun akması beklenmektedir.

İlçede yaklaşık 10 yıldır aktif olan atık su arıtma tesisine giden yolun 2022 sel felaketinde yıkılması sonucunda tesis büyük hasar görek bir süre kullanılamaz hale gelmiştir. Onarımın ardından tesis işletmeye yeniden alınmıştır. Taşköprü'de bulunan Hasanlı Gölet'inden gelen suyun arıtılarak ilçe şebekesine aktarılması amacıyla 2023 yılı Eylül ayında içme suyu arıtma tesisi ve 1000 m³ su deposu inşaatına başlanmıştır. Yılsonuna kadar inşaatın tamamlanarak tesisin hizmete geçmesi ve ilçe çeşmelerinden arıtılmış suyun akması beklenmektedir.

2020-2021 yıllarında gerçekleştirilen Avrupa Birliği fonlu "Kastamonu Mahalli İdareler Birliği (KASMİB) Entegre Katı Atık Yönetimi Projesi" kapsamında Taşköprü ilçesi de yer almıştır. Proje sonucunda KASMİB bünyesindeki belediyelerin 2050 yılına kadar entegre katı atık yönetimi hizmetleri konusundaki ihtiyacının karşılanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, Kastamonu Merkez, Taşköprü, Tosya, İnebolu ve Seydiler de yer alan 5 adet katı atık sahanın rehabilitasyonu ve 10 farklı sahadaki çöplerin bu beş sahaya taşınması proje kapsamında gerçekleştirilmiş olup, 120 m³/günlük sızıntı suyu arıtma tesisi inşası da proje bütçesinden karşılanmıştır. Uzun ömürlü ve çevreye duyarlı, ilin tamamının sorunlarına odaklanan bu proje sayesinde kent nüfusunun önemli sorunlarından biri olan katı atık konusunda önemli aşamalar kat edilmiştir. (AB Başkanlığı, 2022)

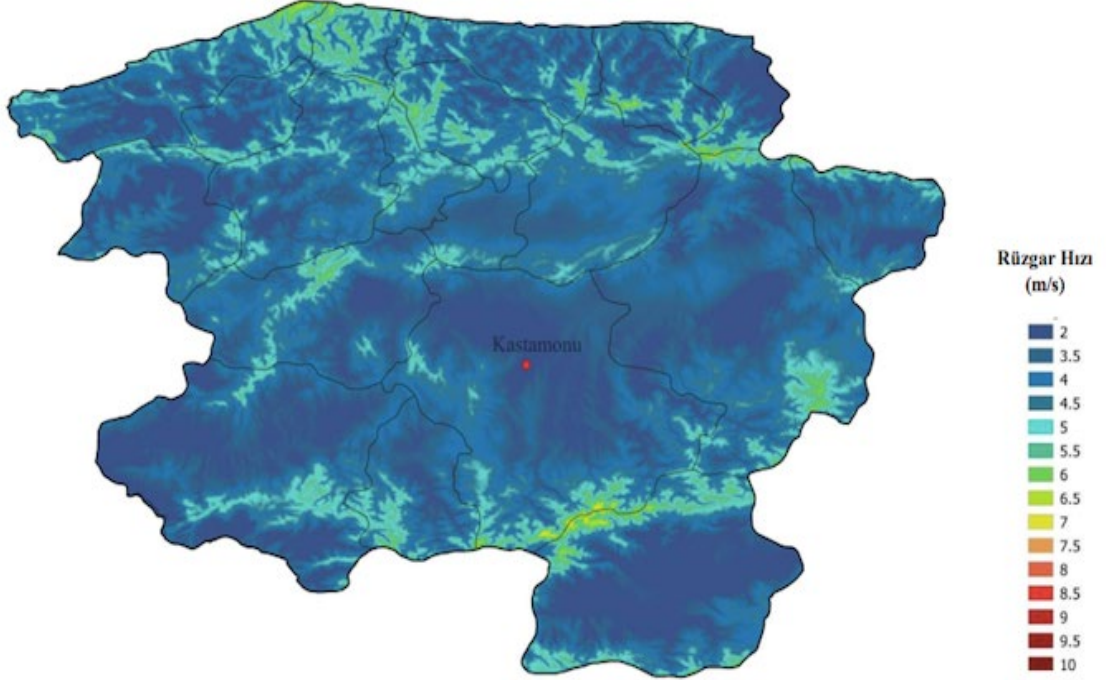
5.1. Yenilenebilir Enerji Potansiyeli

Güneş, rüzgâr, jeotermal, hidrolik ve biyoenerji gibi yenilenebilir enerji kaynakları, sürdürülebilir kalkınma için büyük önem taşımaktadır. Yenilenebilir enerji kaynakları TR82 Bölgesi için de büyük önem arz etmektedir.

Kastamonu ilinin rüzgâr atlasındaki (Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, 2023) potansiyeline bakıldığında yıllık ortalama rüzgâr hızı ve güç yoğunluğunun rüzgâr elektrik santrali kurulumu için düşük seviyelerde olduğu görülmektedir (Şekil-3 ve Şekil-4). Haritada Taşköprü'nün yer aldığı bölge verilerine bakıldığında İlçe'nin RES için uygun bir yatırım alanı olmadığı görülmektedir. Yalnızca ilçe değil il de rüzgâr enerjisi açısından yeterli olanağa sahip olmadığı için Kastamonu'da RES bulunmamaktadır.

Şekil 3: Kastamonu İli Rüzgâr Hızı

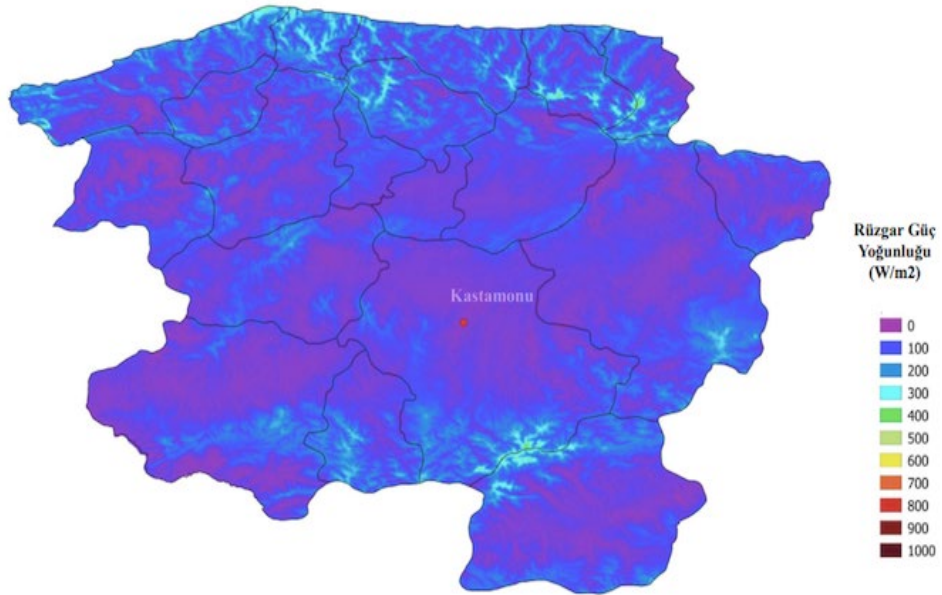
YILLIK ORTALAMA RÜZGAR HIZI DAĞILIMI – 100 METRE

Kaynak: Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Erişim tarihi 20.10.2023

Şekil 4: Kastamonu İli Rüzgâr Güç Yoğunluğu

YILLIK ORTALAMA RÜZGAR GÜÇ YOĞUNLUĞU DAĞILIMI – 100 METRE

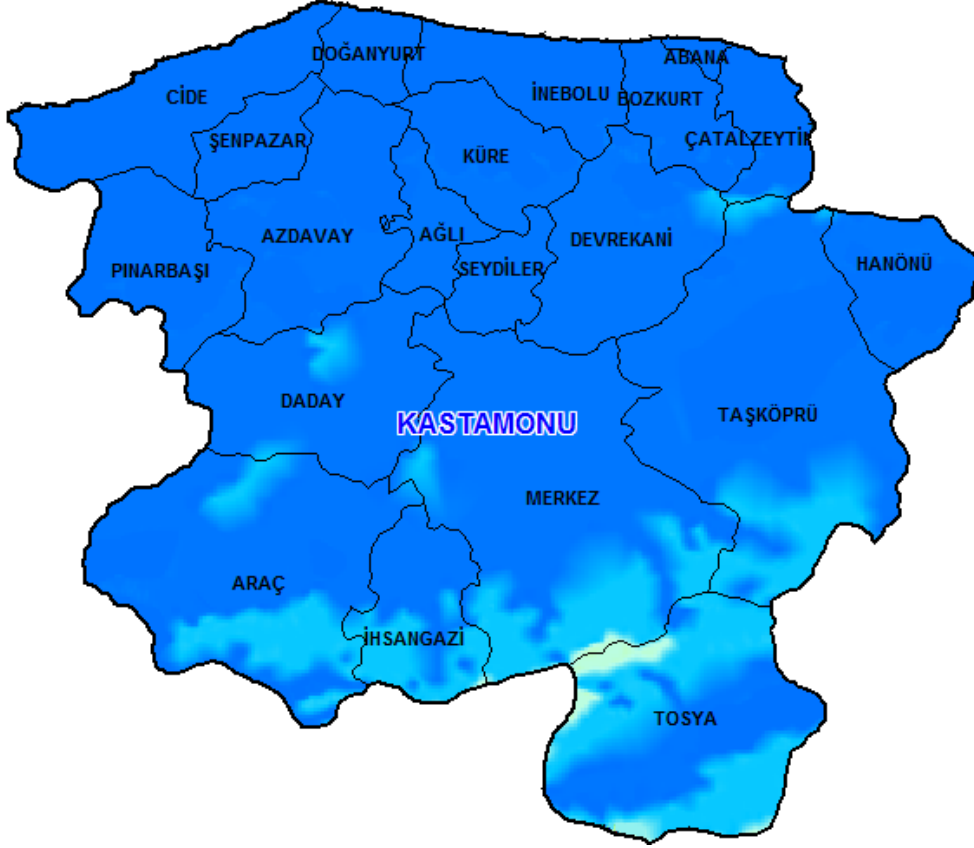

Kaynak: Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Erişim tarihi 20.10.2023

Sürdürülebilir ve çevreye duyarlı enerji kaynaklarından bir diğeri olan güneş enerjisi bakımından bölgenin Türkiye'nin güneyi ve batısına oranla potansiyelinin düşük olduğu bilinmektedir. Buna rağmen Kastamonu'da 1 adet 11 MWe kapasiteli güneş enerjisi (Yılmaz, 2023) (SYS Enerji, 2023)

santrali kurulumu gerçekleştirilmekte olup gelişen teknolojiler ile duşuk güneşlenme suvelerinde bile çevreye duyarlı enerji kullanımının mümkün olabileceğine önemli bir örnek teşkil etmektedir.

şekil 5: Kastamonu Güneş Enerjisi Potansiyeli Atlası

Kaynak: GEPA İnternet Sitesi, Erişim Tarihi 20.11.2023

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Taşköprü İlçe Analizi, masa başı çalışmalarının yapılması ve ilk 5 bölümde yer verilmesinin ardından, ilçede 07 Aralık 2023 tarihinde ilçe yerel yönetimlerinin, kurum ve kuruluş temsilcilerinin ve sivil toplum temsilcilerinin katılım sağladığı toplantının çıktıları ile oluşturulmuştur. Toplantıda Taşköprü ilçesinin sorunları ve çözüm önerileri üzerine tartışmalar yapılmış olup bu bölümde toplantı içeriğine de yer verilecektir.

Taşköprü ilçesi Kastamonu Merkeze 44 km uzaklığında olup yüz ölçümü bakımından Kastamonu'nun ikinci büyük ilçesidir. 1868 yılında ilçe statüsüne kavuşan Taşköprü'nün tarihi milattan öncesine dayanmakta olup önemli medeniyetlere başkentlik yaptığı Pompeiopolis kazı çalışmalarında ortaya çıkmaktadır. İlçenin 126 köyü ve 14 mahallesi bulunmaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2022 yılında yapılan İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nda Taşköprü ilçesi 4. gelişmişlik seviyesine sahip olmakla birlikte, Türkiye'deki tüm ilçelerde arasında 509. sırada olup Kastamonu'nun 19 ilçesi arasında 7. sıradadır.

Taşköprü'nün nüfusunun 1965'ten bu yana yapılan nüfus sayımlarında ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre azalma ivmesine sahip olduğu görülmektedir. Özellikle son 20 yıldır nüfusun azalmasını bağlı olarak genç nüfusu az ve yaşlı nüfusu fazladır. Bu durum ilçenin yaşlı bağımlılık oranının son on yılda 9 puan artarak %34,9 olması, Kastamonu (%29,63) ve Türkiye (%14,55) yaşlı bağımlılık oranlarının çok üzerinde olması ile ilçedeki yaşlı nüfusun ilçenin toplam nüfusuna oranla fazla olmasından da görülmektedir.

İlçenin eğitim seviyesine göre nüfusu incelendiğinde okuma yazma bilmeyen, okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen ve ilköğretim mezunlarının, Kastamonu ve TR82 Bölgesi ortalamasından yüksek olduğunu görüyoruz. İlköğretim ve ortaokul veya dengi mezunları il ve bölge ile yaklaşık değerlere sahipken, lise veya dengi ve yüksekokul veya fakülte mezunları Kastamonu ve TR82 Bölgesi'nin altında kalmaktadır.

İlçede eğitim durumunun incelenmesi için derslik ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları alınmış olup ilköğretim seviyesi hariç, diğer tüm seviyelerde sayılar Kastamonu ve TR82 Bölgesi'nin ortalamasından düşük olduğu görülmektedir. İlköğretim seviyesinde derslik ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları il ve bölge ile benzer sayılardadır. İlçede temel, ortaöğretim ve özel eğitim olmak üzere toplam 19 okulda taşınmaz eğitim verilmektedir. İlçede bir adet Kastamonu Üniversitesi'ne ait Taşköprü Meslek Yüksekokulu bulunmakta olup 4 bölümde 5 ön lisans programı bulunmaktadır. MYO' da binden fazla aktif öğrenci bulunmakla birlikte ilçede erkek öğrencilere yönelik yurt eksikliği öne çıkmaktadır.

Taşköprü ilçesinde 1 adet devlet hastanesi, 3 aile sağlığı merkezi ve 1 toplum sağlığı merkezi bulunmakta olup yatak başına düşen hasta sayısı, Kastamonu il ortalamasının altındayken, hekim başına düşen hasta sayısı Kastamonu il ortalamasının çok üzerindedir. Bu durumun ilçede özellikle uzman hekimlerin az olmasından dolayı ortaya çıktığı toplantıda dile getirilmiştir.

İlçede 1 adet gençlik merkezi, 1'i yüzme havuzu olmak üzere 4 spor tesisi bulunmaktadır. İlçe Spor ve Gençlik Müdürlüğü'nden alınan verilere göre Taşköprü'de toplam lisanslı sporcu sayısı 1.872 olup Aralık 2023 itibari ile faal lisanslı sporcu sayısı 194'tir.

İlçede sivil toplum faaliyetleri incelendiğinde 39 dernek olduğu ve üyelerinin %75'ten fazlasının erkek olduğu görülmektedir. İlçedeki derneklerin çoğunluğunun mesleki ve dayanışma dernekleri ile eğitim ve araştırma dernekleri olduğu görülmektedir.

Taşköprü ilçesinde 70 hektarlık alan üzerine organize sanayi bölgesi kurulmuş olmakla birlikte parsellerin %90 ı tahsis edilmiş olmakla birlikte şuanda iki tane aktif olarak çalışan işletme bulunmaktadır. OSB'ye gelecek firmaların ilçede istihdamı artırması ile ilçedeki dışa göçün azalması öngörülmektedir. İlçede şuan sanayi işletmesi olarak 49 işletme bulunmakla birlikte ilçede SGK kapsamında aktif çalışan iş yeri

sayısı 500 olduğu veri tabanlarında gör÷lmektedir. Nace sınıflandırmasına göre ilçede sayıca en fazla olan işletmelerin 82 adetle 47-Perakende ticaret (motorlu taşıtlar ve motosikletler hariç) faaliyet alanı olduğu gör÷lmektedir. İmalat alanında faaliyet gösteren işletmelerin Nace koduna göre sayıları değerlendirildiğinde en fazla alanın 28 işletme ile 10- Gıda Ürünlerinin İmalatı ve 11 işletme ile 16- Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç); Saz, Saman ve Benzeri Malzemelerden Örülerek Yapılan Eşyaların İmalatı olduğu gör÷lmektedir. İlçede kadınların esnaf olarak bakkallık ve lokantacılık meslek gruplarında yoğun olarak çalıştıkları gör÷lmektedir.

Taşköprü sahip olduğu tarım alanı ile Kastamonu il geneli tarım alanının %16,89'unu oluşturmaktadır. İlçede yoğun olarak coğrafi işarete sahip Taşköprü sarımsağı ve mısır, şekerpancarı gibi endüstriyel bitkiler ekilmektedir. İlçedeki toplam büyükbaş hayvan varlığı Kastamonu il genelinin yaklaşık %22 sini, küçükbaş hayvan varlığı %28,65'ini oluşturmaktadır. Büyükbaş süt üretimi il genelinin %17,8'ini, küçükbaş süt üretimi ise %21,02'sini oluşturmaktadır. Kanatlı hayvan ve arı kovan varlığını il geneline katkısı diğer alanlarla karşılaştırıldığında düşük olduğu gör÷lmektedir. Taşköprü özellikle endüstriyel bitkilerin ve sarımsağın ekim alanında ve büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde Kastamonu ilinde önemli bir yere sahiptir.

Taşköprü turizm alanında Zımbılı Tepe'de bulunan Pompeiopolis Antik Kenti kazısıyla tarihsel olarak da önemli bir merkez olduğunu kanıtlamıştır. Etiler, Dorlar, Lidyalılar, Helenler, Romalılar ve Osmanlı gibi pek çok uygarlığa ev sahipliği yaptığı için ilçede çok fazla tarihi esere rastlanmaktadır. Bu eserlerin bazıları gün yüzüne çıkarılmış olup ilçedeki ve ildeki müzelerde sergilenmektedir. Daha fazla tarihi eserin gün yüzüne çıkarılması için antik kazının devamı ve tarihi alanların restorasyonu hem tarihi aydınlatmak hem de turizm ile ilçenin kalkınmasını sağlamak adına çok önemlidir. İlçe adını, ilçenin girişinde bulunan 6 gözlü Taş-Köprü' den almaktadır. İlçede Pompeiopolis Antik Kenti buluntularının yanı sıra kaya mezarları, eski kaleler, Tümülüsler bulunmaktadır. İlçenin mesire alanları da doğa turizmi için uygundur. İlçede geleneksel olarak Sarımsak Festivali yapılmaktadır. İlçenin konaklama kapasitesinin 72 olması ilçenin turizmde gelişmesi açısından yetersiz kaldığı düşünülmektedir.

Taşköprü nüfusunun %45,5'inin kent merkezinde yaşamasından dolayı ilçe, TÜİK sınıflandırmasına göre kır alanı olarak belirlenmektedir. İlçede sulama için kullanılan 4 baraj olmakla birlikte ildeki baraj sulama alanlarının %33,45'ine denk gelmektedir. İlçede doğalgaz olmakla birlikte soba ve kalorifer de yaygın ısınma türü olarak kullanılmaktadır. Taşköprü, Sinop-Kastamonu karayolu üzerinde bulunmakla birlikte ulaşım alanında avantajlı bir konuma sahiptir.

07 Aralık 2023 tarihinde Taşköprü İlçesi Odak Grup Toplantısında ortaya çıkan tespit ve öneriler aşağıdaki gibidir.

Eğitim:

İlçede bulunan iki tane mesleki ve teknik Anadolu Lisesi ve bir tane meslek yüksekokulunun öğrencilerinin Taşköprü Organize Sanayi Bölgesi'ndeki ve Küçük Sanayi Sitesi'ndeki firmalara yönelik kalifiye ara eleman olabilmeleri için okulların alt yapılarının ve makine- ekipman parkurlarının firmaların teknolojilerine ve sektörlerine yönelik güncellenmesi gerekmektedir. Mesleki ve teknik Anadolu Liselerinin makine, ahşap mobilya ve tekstil ve yiyecek hizmetleri üzerine gelişmeleri ön gör÷lmektedir. İlçede bulunan fen lisesinin faydalı patent ve model çalışmaları bulunmakta olup bu çalışmaların iletilmesi için atölyelerin yenilenmeye ve geliştirilmeye ihtiyacı bulunmaktadır.

İlçede bulunan meslek yüksekokulunun öğrencilerinin yaklaşık dörtte biri pasif kayıtlı olduğu gör÷lmekte ve bu öğrencilerin çoğunluğunun ilçede konaklayacak yurt bulamayan erkek öğrenciler olduğu bilinmektedir. Özellikle erkek öğrencilere yönelik olmak üzere ilçedeki üniversite öğrencilerine yönelik yurtların yapılması gerekmektedir.

Tarım:

İlçenin coğrafi işaretli ürünü Taşköprü Sarımsağında sürdürülebilirlik ve fiyat dengesini sağlamak çok önemlidir. Şuan ki durumda sarımsağın satış fiyatı yıl bazlı çok farklı olmaktadır. Piyasa şartlarını üreticiler açısından daha stabil konuma getirebilmek ve sarımsaktan elde edilen geliri daha fazla aya yayabilmek için Sarımsak Soğuk Hava Deposu'na ihtiyaç bulunmaktadır. Ayrıca ilçeye kurulacak Toprak Analiz Laboratuvarı, sarımsağın veriminin artırılmasında önemli rol oynayacaktır.

İlçede yerel kurumlar arası yapılan bir proje kapsamında çiçekçilik faaliyetlerine başlanmıştır. Dezavantajlı konumda olan kadınların çalıştığı ve park ve bahçeler için çiçek ürettiği seranın genişletilmesi ve çoğaltılması gerekmektedir. Bu sayede üretim kapasitesi artacağı için satış-talep dengesine de yetişebileceklerdir.

Turizm:

Taşköprü'de bulunan Pompeiopolis Antik Kenti'nin Ereğli ve Sivas arasındaki başkent olduğu ve 530 rakımlı alçak bir ova konumunda yer aldığı toplantıda belirtilmiştir. Milat önce 64 yılına tarihlenen antik kent kazı buluntularında sarımsak ve kendirin tarihsel varlığı ortaya çıkarılmıştır. Yapılan kazılarda beş bin kişilik antik tiyatro, dönemin yöneticilerinin yaşadığı villalar ve mozaikleri, ısıtma sistemleri gibi buluntulardan bahsedilmiştir. Pompeiopolis Antik Kenti alanının ören yeri ilan edilmesi ve kazılara hız kazandırılarak gün yüzüne çıkarılması ve turizme kazandırılması ilçe, il ve ülkenin tarihsel ve turizm hareketliliği için önemli rol oynayacaktır.

Ayrıca toplantıda Taşköprü'nün altında su sistemlerinin olduğu ve bezirhane/berhanelerin olduğu bildirilmiştir. Taşköprü'de bulunan ve tespit edilen 116 konağın, 75'inin bir sokakta bulunması ve restore edilerek Safranbolu gibi bir bütüncül yapıya kavuşturularak turizme kazandırılması da ilçe için önemli stratejilerden biri olarak öne çıkmaktadır.

Taşköprü'nün ilçe merkezinin etrafındaki köylerde sit alanı, tabiat anıtı, tabiat parkı ve yürüyüş rotaları ilan edilebilecek potansiyele sahip turizm unsurları olduğu belirtilmiştir. Taşköprü'ye 16 km uzaklıkta olan Kızlar Kalesi ve Kızlar Hamamı'nın Bizans dönemine ait taban yapısı ve Roma döneminden kalma üst bölmeleri olduğu düşünülmektedir. Kaleye kadar açılan yolun ve kalenin korunmasına yönelik uygun bir statü kazandırılması ve alt yapı çalışmalarının yapılması sayesinde doğal ve arkeolojik bir rotanın ilçeye kazandırılacağı ön görülmektedir.

Donalar Köyü, ilçe merkezine yaklaşık 2,5 km uzaklıkta olup milattan önce 7. yy'e uzanacak şekilde Paflagonya'dan kaldığı düşünülen Kalekapı Kaya Mezarına ev sahipliği yapmaktadır. Kaya mezarında tünellerin, su sarnıçlarının ve bir de hamamın olduğu bilinmektedir. Burada bulunan alanın korunmasına yönelik statü kazandırılması ve arkeolojik sit alanının da korunmaya alınmasının gerektiği düşünülmektedir.

Taşköprü ilçe merkezine yaklaşık 30 km uzaklıkta bulunan Aşağı Şehirören Köyü, irili ufaklı 7 şelalenin bulunduğu Dikmenaltı Şelalesini ve bu şelalelerin oluşturduğu Kocagöl'e ev sahipliği yapmaktadır. Bu unsurların turizme kazandırılması amacıyla henüz yeni keşfedilmeye başlanması sayesinde bakir bir doğal güzele sahip olduğu yerel halk tarafından bilinmektedir. Bu mevkiinin incelenerek uygun kriterleri sağladığı tespit edilirse, tabiat parkı olarak ilan edilmesi ve yürüyüş yolları ve tesisler gibi alt yapı çalışmalarının yapılması sonucunda turizme kazandırılması ilçe ve il kalkınmasında önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Taşköprü ve Çatalzeytin ilçelerinin sınırında bulunan ve Taşköprü ilçe merkezine yaklaşık 40 km uzaklığında olan Kuru Kayası, bulunduğu bölgenin en yüksek rakımlı zirvesi olmakla birlikte Karadeniz'in de görülebildiği açıklıkta manzaraya sahip olduğu bilinmektedir. Mevkide bulunan Kuru Yaylası, Kesecik Yaylası ve Su Batan Mağarası'nın doğa turizmi unsurları olarak geliştirilmeye ve koruma altına alınmaya ihtiyacı bulunmaktadır.

Kaynakça

AB Başkanlığı. (2022, 03 04). *Kastamonu Mahalli İdareler Birliği (KASMİB) Entegre Katı Atık Yönetimi Projesi*. T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı: https://ab.gov.tr/kastamonu-mahalli-idareler-birligi-kasmib-entegre-kati-atik-yonetimi-projesi_52388.html adresinden alındı

Ankara Üniversitesi. (2016). *Ölüm Nedir?* Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/56071/mod_resource/content/0/2_%C3%B6l%C3%BCmler.pdf#:~:text=bebek%20say%C4%B1s%C4%B1na%20ayn%C4%B1%20y%C4%B1l%20i%C3%A7erisinde,ile%20%C3%A7arp%C4%B1m%C4%B1%20sonucu%20elde%20edilir adresinden alındı

Araştırma Kuruluşları. (2021, Ocak). *Tarım Ürünleri Piyasası, Sarımsak*. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Araştırma Kuruluşları: <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Belgeler/PDF%20Tar%C4%B1m%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Piyasalar%C4%B1/2021-Ocak%20Tar%C4%B1m%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Raporu/Sar%C4%B1msak%20Ocak%202021,Tar%C4%B1m%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Piyasa%20Raporu--.pdf> adresinden alındı

Enerji İşleri Genel Müdürlüğü. (2023). *Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası, Kastamonu*. Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası: <https://gepa.enerji.gov.tr/MyCalculator/pages/37.aspx> adresinden alındı

Enerji İşleri Genel Müdürlüğü. (2023). *TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ POTANSİYELİ, Kastamonu*. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı: <https://repa.enerji.gov.tr/REPA/iller/KASTAMONU-REPA.pdf> adresinden alındı

İçduygu, A., & Ünalın, T. (1998). *Türkiye'de İlgöç: Sorunsal Alanları ve Araştırma Yöntemleri, Türkiye'de İlgöç*. İsrnbul: İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

İŞKUR. (2023). *İşbaşı Eğitim Programları*. Türkiye İş Kurumu: <https://www.iskur.gov.tr/isveren/isbasi-egitim-programlari> adresinden alındı

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü. (2022). *Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları Raporları*. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı: <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege/ilce-sege-raporlari> adresinden alındı

Kastamonu İl Sağlık Müdürlüğü. (2021, 01 19). *Medikal Oksijen Üretim Tesislerimiz Devreye Alındı*. T.C. Sağlık Bakanlığı Kastamonu İl Sağlık Müdürlüğü: <https://kastamonuism.saglik.gov.tr/TR-105392/medikal-oksjen-uretim-tesislerimiz-devreye-alindi.html> adresinden alındı

Kastamonu İl Sağlık Müdürlüğü. (2023). *Kastamonu Sağlık Verileri*.

KGM. (2020). *Taşköprü Proje Detay*. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü: <https://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Projeler/ProjelerDetay.aspx?q=34> adresinden alındı

KOSGEB. (2023, 05 26). *KOBİ TANIMI GÜNCELLENDİ!* KOSGEB: <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/8807/kobi-tanimi-guncellendi#:~:text=Mikro%2010%2C%20K%C3%BC%C3%A7%C3%BCk%20100%20Milyon,liradan%20100%20milyon%20liraya%20y%C3%BCkseltildi> adresinden alındı

Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü. (2020). *2020 Ocak-Eylül Turizm İstatistikleri*. Aralık 18, 2020 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Web Sitesi: <https://yigm.ktb.gov.tr/Eklenti/78391,turizmistatistikleri2020-3-ceyrekpdf.pdf?0> adresinden alındı

Küre Dağları Milli Parkı. (tarih yok). *Küre Dağları*. Ağustos 12, 2021 tarihinde Küre Dağları Milli Parkı İnternet Sitesi: <https://www.kdmp.gov.tr/kdmp-hakkinda/kure-daglari> adresinden alındı

Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü. (2023). *Derneklerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı*. T.C. İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü: <https://www.siviltoplum.gov.tr/derneklerin-faaliyet-alanlarina-gore-dagilimi> adresinden alındı

Sosyal Güvenlik Kurumu. (2022). *SGK Veri Uygulaması*. SGK Veri Uygulaması: <https://veri.sgk.gov.tr/> adresinden alındı

SYS Enerji. (2023). *KASTAMONU GÜNEŞ ENERJİSİ SANTRALİ PROJESİ 2.2 MWp*. SYS Enerji: <https://www.sysenerji.net/14-KASTAMONU-GUNES-ENERJISI-SANTRALI-PROJESI-2-2-MWp.html> adresinden alındı

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021). *Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Girişimci Bilgi Sistemi*. Haziran 20, 2023 tarihinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Girişimci Bilgi Sistemi Web Sitesi: <https://gbskokpit.sanayi.gov.tr/> adresinden alındı

Tarım ve Orman Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü. (tarih yok). *Kastamonu-Ersizlerdere Kanyonu Tabiat Parkı*. Tarım ve Orman Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü İnternet Sitesi: <https://bolge10.tarimorman.gov.tr/Menu/68/Kastamonu-Ersizlerdere-Kanyonu-Tabiat-Parki> adresinden alındı

Taşköprü Belediyesi. (2023). *Taşköprü İlçesi Verileri*.

TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2023). *Bölgesel Kalkınma ve Ülkemizde Bölgesel Kalkınma Politikalarının Gelişim Süreci*. 11 23, 2023 tarihinde Kalkınma Ajansları: <https://ka.gov.tr/sayfalar/bolgesel-kalkinma-ve-ulkemizde-bolgesel-kalkinma-politikalarinin-gelisim-sureci--22> adresinden alındı

- TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2023). *Kalkınma Planlamasında İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması*. 11 23, 2023 tarihinde Kalkınma Ajansları: (<https://ka.gov.tr/sayfalar/kalkinma-planlamasinda-istatistiki-bolge-birimleri-siniflandirmasi--24>) adresinden alındı
- TR82 Bölgesi İl Milli Eğitim Müdürlükleri ve TÜİK. (2021-2022). TR82 Bölgesi İl Milli Eğitim Müdürlükleri ve TÜİK Bölgesel İstatistikler. *TR82 Bölgesi Milli Eğitim İstatistikleri*. 2023 tarihinde alındı
- TÜİK. (2023, 05 11). *Kent-Kır Nüfus İstatistikleri, 2022*. Türkiye İstatistik Kurumu: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kent-Kir-Nufus-Istatistikleri-2022-49755> adresinden alındı
- TÜİK. (2023). *TÜİK Bölgesel İstatistikler*. Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK Bölgesel İstatistikler: <https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/sorguGiris.do> adresinden alındı
- Yılmaz, A. (2023). *Kastamonu Güneş Enerjisi Santralleri*. Enerji Atlası : <https://www.enerjiatlası.com/gunes-enerjisi-haritasi/kastamonu> adresinden alındı

**T.C. KUZAY ANADOLU
KALKINMA AJANSI**
NORTH ANATOLIAN DEVELOPMENT AGENCY

Söygenin Fırtınası, Öğretim Felsefemizin Referansı #Kuzka

Kuzeykent Mahallesi Kayın Sokak No:9 37150 Merkez/KASTAMONU

Tel: 0 (366) 212 58 52 – Faks: 0 (366) 212 58 55

E-posta: bilgi@kuzka.gov.tr | www.kuzka.gov.tr

ISBN: 978-625-8409-37-6

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılmaz.